

Gemeente Hellevoetsluis
Ambitie en realiteit
Kadernota Economie 2008-2020
Eindrapportage

BRO
Ruimte | om *in* te leven

Rapportnummer: 206X00129.044149_7

Datum: Vastgesteld door de gemeenteraad op 3 juli 2008

Contactpersoon
opdrachtgever: de heer J. H. van den Handel

Projectteam BRO: drs. A.M.F. Ripken, mevr. drs. L. van der Wal

Trefwoorden: economisch beleid, Hellevoetsluis, SWOT-analyse, ambities, mensen,
bedrijven, omgeving

Beknopte inhoud: Economisch beleid Hellevoetsluis 2008-2020

BRO Boxtel
Postbus 4
5280 AA Boxtel
Bosscheweg 107
Boxtel
T +31 (0)411 85 04 00
F +31 (0)411 85 04 01
E info@bro.nl

Inhoudsopgave	pagina
SAMENVATTING	3
1. DE CONTEXT	5
1.1 Achtergrond	5
1.2 Positionering	8
1.3 Terugblik	9
2. ARBEIDSMARKT	15
2.1 Beroepsbevolking en werk	15
2.2 Vraag naar arbeid	18
2.3 Ambities	20
3. BEDRIJVIGHEID	23
3.1 Algemene kenmerken	23
3.2 Commerciële voorzieningen	26
3.3 Zorg en welzijn	32
3.4 Overige sectoren	33
3.5 Gemeentelijke dienstverlening	35
3.6 Ambities	36
4. WERKLANDSCHAPPEN	41
4.1 Inpassing	41
4.2 Werklocaties	41
4.3 Bereikbaarheid en verkeer	44
4.4 Ambities	44
5. CONCRETE DOELEN EN MAATREGELLEN	45
5.1 Concrete doelen	45
5.2 Opstellen van maatregelen	46
5.3 Maatregelen	48
LIJST VAN AFKORTINGEN	1
BIJLAGE 1: AANBEVELINGEN TNS-NIPO RAPPORT	3

SAMENVATTING

De afgelopen jaren zijn de doelstellingen van de Economische Beleidsnota 2000-2010 tot uitvoering gebracht. De hoofddoelstelling was het behoud van de werkgelegenheidsfunctie van Hellevoetsluis. Deze doelstelling is destijds vertaald in meetbare doelen en maatregelen.

In het Strategisch Collegeplan 2006-2010 is de actualisering van de Economische Beleidsnota, nu Kadernota Economie genoemd, opgenomen. De Kadernota Economie is een paraplunota waarin het economische beleid in samenhang met andere beleidsvelden en ambities van de gemeente voor de komende jaren wordt weergegeven.

Sinds 2001 heeft de economie van Hellevoetsluis zich in veel opzichten voorspoediger ontwikkeld dan voorzien. Het aantal banen is met ruim 1.200 gestegen. De gezondheid- en welzijnszorg is de sector met de grootste groei geweest. De stijging van het aantal banen in de sector toerisme en recreatie is beperkt. De sector zorgt wel voor veel spin-off in met name de horeca en detailhandel.

Het werkloosheidspercentage is conform doelstelling afgenomen tot 4%. De laatste jaren zijn met name meer vrouwen aan het arbeidsproces gaan deelnemen. Het aantal werkzoekenden is de afgelopen maanden nog verder gedaald en heeft het frictieniveau bereikt. De grootste groep behoort tot de doelgroep 45+.

Het aantal nieuw opgerichte bedrijven is de afgelopen jaren fors gestegen. De economische dynamiek is hoog. Er heeft echter de afgelopen jaren nauwelijks tot geen uitgifte plaatsgevonden van nieuwe vestigingslocaties voor bedrijvigheid. De groei in het aantal banen is voor een groot deel afkomstig van (nieuwe) bedrijven en organisaties binnen het beschikbare aanbod aan werklocaties (intensivering). Veel van de nieuw opgerichte bedrijven (ZZP'ers) bevindt zich in woonwijken.

Momenteel sluiten het aanbod van en de vraag naar arbeid in Hellevoetsluis niet op elkaar aan. Er is een tekort aan technisch en horeca personeel. Veel jongeren trekken naar elders om ergens anders een opleiding te volgen om vervolgens niet meer terug te keren.

De arbeidsparticipatie in Hellevoetsluis ligt op 66%. Dit betekent dat er nog een grote groep mensen tot het arbeidspotentieel behoort, die nu niet werken. Het potentieel ligt voornamelijk bij vrouwen met schoolgaande kinderen die mogelijk parttime willen gaan werken. Dit biedt kansen voor de toekomst.

TNS-NIPO heeft een benchmarkonderzoek Ondernemersklimaat uitgevoerd. De houding van de ondernemers ten opzichte van de gemeente is overwegend positief.

De dienstverlening van de gemeente scoort lager dan de benchmark. Het ondernemersklimaat scoort gemiddeld aan de benchmark. Op bepaalde punten kan de dienstverlening van de gemeente verbeterd worden.

De bevolking van Hellevoetsluis zal in de toekomst nog gering groeien. De vergrijzing zal pas na 2020 zichtbaar worden. Dit betekent dat de vraag naar arbeid en voorzieningen wijzigt. Er zal meer vraag ontstaan naar (niet-)commerciële voorzieningen en toerisme, wellness en zorg. Dit vraagt om integraal beleid.

Hellevoetsluis is geen eiland op een eiland. De ambities dienen zoveel mogelijk opgepakt te worden op het schaalniveau van Voorne-Putten. Daarnaast biedt de ligging in een economisch dynamische regio door de nabijheid van het Havenindustriële complex en de toekomstige aanleg van de 2^e Maasvlakte kansen.

De ambities van de gemeente Hellevoetsluis voor de komende jaren zijn:

- Verbeteren werking van de arbeidsmarkt. Het aantal uitkeringsgerechtigden moet verder teruggebracht worden. Daarnaast moet het bedrijfsleven nauwer gaan samenwerken met het onderwijs en CWI/UWV;
- Uitbreiding vakgericht onderwijs (horeca, techniek);
- Benutten van de potenties in Toerisme en recreatie. Hierin liggen ook kansen voor het combineren van zorg en recreatie;
- Opstellen detailhandelsvisie en horecanota;
- Uitbreiding winkelcentrum De Struytse Hoek;
- Economische dynamiek en behoud van de ruimtelijke kwaliteit moeten op elkaar afgestemd worden. Hierbij wordt gestreefd naar het realiseren van sectorale groei met het zoveel als mogelijk behoud van het landbouwareaal voor de agrarische sector/ontplooien gewenste nevenactiviteiten.
- Een snelle ontwikkeling van Kickersbloem 3 en waarborgen van kwaliteit op bestaande bedrijventerreinen, onder andere in de vorm van herstructurering.
- Verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening.

De ambities van de gemeente zijn vertaald in een 27 tal maatregelen. De maatregelen met de hoogste prioriteit zijn de ontwikkeling, uitgifte en beheer van Kickersbloem 3, uitbreiding van De Struytse Hoek en het actief doorontwikkelen van toerisme en recreatie. De ontwikkeling van Kickersbloem 3 is ook reeds als één van de 15 topprioriteiten benoemd.

1. DE CONTEXT

1.1 Achtergrond

In 2001 heeft de toenmalige gemeenteraad van Hellevoetsluis de voorgaande gemeentelijke economische beleidsnota vastgesteld¹. Niet omdat het in economisch opzicht met de gemeente zo bijzonder somber gesteld was, maar om in de periode tot 2010 vanuit een duidelijke ambitie de economische ontwikkeling van de gemeente verder te stimuleren en te faciliteren. Sindsdien heeft de economie in Hellevoetsluis zich in veel opzichten voorspoediger ontwikkeld dan verwacht had kunnen worden. De geregistreerde werkloosheid is gedaald en er zijn tal van nieuwe bedrijven in de gemeente gestart.

Maar dat wil niet zeggen, dat er geen behoefte meer zou zijn aan economisch beleid. In het Strategisch Collegeplan 2006-2010 is dan ook de actualisering van de Economische Beleidsnota opgenomen². Een actualisering, waarin de rekening wordt opgemaakt van het beleid in de afgelopen jaren en de (nieuwe) ambities en doelen worden geactualiseerd.

Draagvlak, ambitie en realiteit

De gemeente kan de ruimte bieden voor de ontwikkeling van bedrijvigheid, maar het is uiteindelijk de ondernemer, de onderneming of de maatschappelijke organisatie, die het initiatief neemt en het risico neemt. Het economisch beleid beperkt zich ook niet tot commerciële bedrijven. De maatschappelijke organisaties in Hellevoetsluis behoren tot de grootste werkgelegenheidssector in de gemeente³.

De actualisering van de Kadernota Economie is in nauw overleg met het bedrijfsleven opgesteld. Maar wel in de wetenschap, dat het uiteindelijk de gemeenteraad is, die de nota vaststelt. Er is een intensief proces van overleg en discussie gevolgd. Het proces is begeleid en ondersteund door BRO.

In de geformeerde begeleidingscommissie hebben zitting gehad:

- de heer J. van den Handel, afdeling Ontwikkeling en Projectmanagement, gemeente Hellevoetsluis, voorzitter;
- de heer L. van Prooijen, wethouder Economische Zaken, Hellevoetsluis;
- mevrouw C. Lemmert, afdeling Bouwen, Ruimte en Milieu, gemeente Hellevoetsluis;
- de heer A.P. Noordermeer, vanuit de agrarische sector en Economische Raad;

---

¹ Opgesteld door BRO, vastgesteld door de gemeenteraad 4 oktober 2001.

² Strategisch Collegeplan 2006 – 2010.

³ De gemeente is zelf één van de grootste werkgevers in Hellevoetsluis.

- de heer P. Oord, accountmanager Kamer van Koophandel Rotterdam;
- de heer F. Riedijk, vanuit toerisme en recreatie en Platform Bedrijfsleven Hellevoetsluis (PBH);
- de heer S. Waalboer, vanuit industrie/groothandel/bouw en PBH;
- de heer H. de Wit, vanuit de detailhandel en PBH;
- mevrouw L. v.d. Wal, BRO;
- de heer F. Ripken, BRO.

De begeleidingscommissie is bijeen geweest op 14 maart 2008 en 25 april 2008 en heeft deelgenomen aan de workshops op 26 maart 2008 en 16 april 2008. Aan de workshop is tevens deelgenomen door ondernemers, Centrum voor Werk en Inkomens (CWI) en ambtenaren van de gemeente Hellevoetsluis. Op 21 april 2008 heeft een informatiebijeenkomst plaatsgevonden voor alle ondernemers en belangstellenden. De Commissie Wonen, Werken en Recreatie (WWR) heeft in de vergadering van 17 april 2008 haar opmerkingen en overwegingen meegegeven aan de portefeuillehouder en de opstellers van de nota. Om op een aantal aspecten tot verdere verdieping te kunnen komen heeft BRO met sleutelpersonen diepte-interviews gehouden.

Alle bijeenkomsten hebben in een open sfeer van vertrouwen tussen ondernemers en gemeente plaatsgevonden. Daardoor kon het debat bij tijd en wijlen ook scherp zijn en de ambities kritisch op hun haalbaarheid worden beoordeeld. De titel van de nota luidt dan ook: 'Ambitie en Realiteit', waarmee wordt verwezen naar de discussies en de wijze waarop de gemeente de komende periode aan de slag wil gaan.

Paraplunota

De economische beleidsnota is een zogeheten paraplunota, waar tegen de achtergrond van de actuele economische ontwikkeling het economisch beleid in de samenhang met alle andere beleidsvelden en ambities van de gemeente wordt weergegeven. De nota bouwt voort op het gevoerde gemeentelijke beleid en de bereikte resultaten, zowel op economisch terrein als op aanpalende beleidsterreinen. Het economisch beleid heeft immers veel raakvlak met bijvoorbeeld het sociale en het ruimtelijke beleid, maar ook met milieu, verkeer, en andere beleidsterreinen. De paraplunota is ook in de toekomst richtinggevend voor nieuw op te stellen beleid.

De nota heeft als einddatum 2020 meegekregen, omdat onder ander het Ruimtelijk plan Regio Rotterdam 2020 (RR2020) ook een tijdspanne tot 2020 kent. Dat impliceert, dat de komende jaren het vast te stellen economische beleid ook voldoende flexibel moet zijn om op verandering in conjunctuur en markt in trends en randvoorwaarden in te kunnen spelen. In de nota zijn dan ook niet tot in details alle op te pakken activiteiten uitgewerkt en vastgelegd; de opgenomen maatregelen zijn richtinggevend om de consequenties voor de inzet van mensen en middelen in hoofdlijnen te kunnen bepalen.

'Geen eiland op een eiland'

Met deze woorden typeerde de Kamer van Koophandel in de eerste bespreking van de begeleidingscommissie de regionale context van de gemeente. De gemeente maakt deel uit van de regio Voorne-Putten en in groter verband van de Stadsregio Rotterdam.

Hellevoetsluis heeft in elk opzicht een zeer open economie. Bedrijven zijn regionaal, nationaal of internationaal georiënteerd. Dagelijks verlaten veel mensen Hellevoetsluis om elders, in sommige gevallen net over de gemeentegrens, te gaan werken. Een groot aantal mensen van elders op Voorne-Putten komen voor hun werk naar Hellevoetsluis.

Dit betekent niet, dat de gemeente geen eigen identiteit zou hebben, maar wel dat veel (economische) maatregelen samen met buurgemeenten en in een breder perspectief dienen te worden gezien en opgepakt. In het ontameren van nauwere economische samenwerking van de regionale samenwerking zou Hellevoetsluis een trekkende rol kunnen spelen.

Duurzaam beleid

Sinds 2001 is de behoefte aan duurzame ontwikkeling alleen maar verder toegenomen. Bij de burgers van Hellevoetsluis, bij de gemeente, maar ook bij de ondernemers. Weliswaar ieder vanuit het eigen perspectief en met eigen belangen en met eigen middelen en mogelijkheden om duurzaamheid praktisch vorm te geven.

Een duurzame ontwikkeling, met behoud van de kwaliteiten van Hellevoetsluis is immers in het belang van alle partijen: de meeste ondernemers zijn immers ook inwoner van Hellevoetsluis en de gemeente behartigt de belangen van al haar inwoners.

Duurzaam beleid beperkt zich niet tot de kwaliteiten van de omgeving en het behoud van rust, ruimte en natte en droge natuur. Duurzaam beleid heeft ook betrekking op een stabiele voorspoedige economische ontwikkeling van de bedrijven en de maatschappelijke organisaties; en van het hebben van werk en een garantie op inkomen voor de inwoners van Hellevoetsluis. In die zin mag de economische beleidsnota ook als een duurzame sociaal-economische beleidsnota worden gelezen.

Maar de nota is niet bedoeld om de beleidskaders te geven voor maatregelen die gericht zijn op het verbeteren van het welzijn van de burgers of om de kaders te geven voor het beleid gericht op de sociaal zwakkeren van de gemeente. Beleidsinstrumenten zoals armoedebestrijding en intensieve vormen van arbeidstoeleiding en re-integratie vinden hun plaats in het sociale en welzijnsbeleid van de gemeente.

1.2 Positionering

Zoals aangegeven maakt Hellevoetsluis deel uit van de regionale economie van de Stadsregio Rotterdam. Daarbinnen neemt de gemeente een eigen positie in, maar wordt die positie tegelijkertijd ook mogelijk gemaakt door het regionaal havenindustriële complex.

Hellevoetsluis is direct gelegen aan het Haringvliet, in het waardevolle uitloopgebied van de Stadsregio Rotterdam en samen met Goeree-Overflakkee aan de rand van het toeristisch recreatief complex op de Zeeuwse eilanden. De rust, ruimte en natuurkwaliteiten van de gemeente contrasteren tegen het geheel eigen karakter van het sterk versteende havenindustriële complex. Juist door die contrastwerking nemen de ruimtelijke en natuurkwaliteiten van de gemeente aan betekenis toe. Doordat veel inwoners van Hellevoetsluis werk hebben gevonden in het havenindustriële complex, waarvoor Hellevoetsluis niet zelf ruimte hoeft aan te bieden, wordt de gemeente ook in staat gesteld de huidige kwaliteiten te behouden.

De geactualiseerde economische beleidsnota streeft dan ook niet naar een zelfvoorzienende lokale economie, welke voldoende arbeidsplaatsen aanbiedt om de behoefte aan werk in de gemeente volledig op te vangen. De nota streeft naar een lokale economie, die letterlijk voortdurend ruimte biedt aan nieuwe bedrijfsinitiatieven passend in het karakter van Hellevoetsluis en naar regionale afstemming, zodat op de schaal van Voorne-Putten en de Stadsregio Rotterdam voor alle inwoners passend werk kan worden gecreëerd.

Recent onderzoek van het Ruimtelijk Planbureau (RPB)⁴ laat zien, dat lokaal economische ontwikkeling vooral een ontwikkeling van binnenuit is. Dit komt onder andere door de acquisitie en tijd/geld besteding van Hellevoetse bedrijven. Ruimte bieden voor groei van de eigen bedrijven is de beste garanties voor een duurzame groei.

De kwaliteiten van Hellevoetsluis bieden een uitstekende vestigingsomgeving voor een zeer brede groep van bedrijven. Hier valt te denken aan lokaal en regionaal op schaal van Voorne-Putten georiënteerde bedrijven en bedrijven gelieerd aan het Havencomplex in Rotterdam. Hellevoetsluis is mogelijk minder interessant voor bedrijven die veel belang hechten aan vestigingseisen als nabijheid van een belangrijke vervoersas en noodzakelijke directe en onmiddellijke nabijheid van (een grote groep) afnemers.

---

⁴ Bron: RPB: Verhuizing van bedrijven en groei van werkgelegenheid, 2007

Voor veel kleine bedrijven met activiteiten aan huis en ZZP'ers is de woonomgeving vaak een belangrijker vestigingsargument dan de aanwezigheid van afzet- of toeleveringsmarkt. Zeker indien de werkzaamheden van deze bedrijven via internet kan plaatsvinden. Maar vaak is ook de stimulans van de nabijheid van concurrenten een reden voor keuze voor een vestigingsplaats (zogenoemde valley-concepten).

De positionering van Hellevoetsluis in de regio is in de beleidskaders van de regio weergegeven in onder meer het RR2020 (regionaal structuurplan van de Stadsregio Rotterdam tevens streekplan van de provincie Zuid-Holland). In het RR2020 wordt Voorne-Putten als perifeer ontwikkelingsgebied aangewezen. Op Voorne-Putten zullen in de toekomst functies een plek moeten krijgen die niet meer mogelijk zijn in de stedelijke gebieden, zoals landelijk wonen en havengerelateerde bedrijvigheid.

1.3 Terugblik

De economische ontwikkeling in de afgelopen jaren kan wellicht het beste worden geïllustreerd met de groei van het aantal arbeidsplaatsen. In de nota van 2001 is uitgegaan van een groei van 1.300 arbeidsplaatsen in 10 jaar tijd. Per ultimo 2007 is deze doelstelling echter al vrijwel geheel gehaald.

Die groei ligt in de lijn van de nationale en internationale conjunctuur in de afgelopen jaren, maar is opmerkelijk vanuit het aanbod van vestigingslocaties. De gemeente had in de afgelopen jaren vrijwel geen nieuwe ruimte voor werklocaties uitgeefbaar. Uit de statistieken kan worden gelezen, dat de gemiddelde bedrijfsgrootte nauwelijks is toegenomen, maar dat het jaarsaldo bedrijfsmutaties veel hoger ligt dan de doelstelling van de nota uit 2001.

Dat betekent, dat de werkgelegenheidsgroei voor een groot deel afkomstig is van nieuwe bedrijven en organisaties en dat de groei heeft plaatsgevonden binnen het bestaande beschikbare aanbod aan werklocaties. De meeste startende en kleine bedrijven worden bovendien vanuit het eigen woonhuis opgestart. Het geregistreerde werkloosheidspercentage (afgezet tegen de potentiële beroepsbevolking) is conform de doelstelling teruggelopen naar circa 4%. Door groei van de werkgelegenheid in Hellevoetsluis, maar ook door groei in de regio. Direct bemiddelbare werkzoekenden zijn volgens opgave van het CWI momenteel in zeer korte tijd weer aan de slag.

Al met al kan met de nodige nuanceringen worden teruggekeken op een economische ontwikkeling, die in werkgelegenheid en bedrijfsmutaties beter is geweest dan de doelstellingen van de gemeente in 2001. Veel doelstellingen voor 2010 zijn reeds eind 2007 behaald of overschreden.

Achtergebleven op de doelstelling zijn het stabiliseren van het pendelsaldo, de groei in aantal bedrijven in de zakelijke dienstverlening en de ijzeren voorraad⁵ van bedrijventerreinen, kantoorruimte en woon-werk eenheden.

Samengevat is het overzicht:

Tabel 1.1. Opgestelde doelstellingen

	Doelstelling tm 2010	Gerealiseerd tot 1/1/ 2008
Groei arbeidsplaatsen:	+ 1.300;	+1.227
Werkgelegenheidsfunctie:	45%	49%
Uitgaand pendelsaldo:	Stabiel op niveau 2000	Gestegen
Geregistreerde werkloosheid	maximaal 3-4%;	4%
Jaarsaldo bedrijfsmutaties:	+ 75 bedrijven;	+185 bedrijven
Sectorale groei		
• zakelijke diensten:	+65 bedrijven	+50 bedrijven
• toerisme en recreatie:	+25 bedrijven	Niet exact te bepalen
Ijzeren voorraad		
• bedrijventerrein:	6-9 ha	0 ha.
• kantoorruimte:	1.500 m ² ,	0 m ²
• woon-werk eenheden:	25 p/1.000 inw.	Niet bekend
Ondernemerscontacten p/jr.:	50-75	20 gerichte ondernemerscontacten per jaar.

Bron: BRO

In de nota van 2001 zijn ook concrete activiteiten opgenomen, die de gemeente voornemens was uit te voeren. Ook hiervan kan geconstateerd worden, dat de meeste activiteiten inmiddels zijn uitgevoerd. Onderstaand is een kort overzicht opgenomen:

⁵ Ijzeren voorraad is de minimale voorraad aan grond die beschikbaar moet zijn om bedrijven te kunnen faciliteren. Vaak wordt als ijzeren voorraad 3 tot 5 keer de jaarlijkse vraag naar grond genomen.

Tabel 1.2 Actie en maatregelenplan

Activiteiten/Maatregelen	Resultaat
Instellen platform onderwijs-arbeidsmarkt	<ul style="list-style-type: none"> • Platform is ingesteld, effectiviteit is echter gering.
Versterking detailhandel	<ul style="list-style-type: none"> • Opening V&D Local Store, Ted Moritz, Cycle parts • De Passage is opgeknapt als vestigingslocatie • Buurtwinkelcentrum Evertsenplein is gemoderniseerd, vernieuwd en uitgebreid • Uitbreiding supermarkt in buurtwinkelcentrum de Jachthoorn • Uitbreiding buurtwinkelcentrum de Kooistee. Buitenruimte is opgeknapt
Continuering van het stimuleringsbeleid voor toerisme en recreatie	<ul style="list-style-type: none"> • Uitwerking gaat plaatsvinden in de Kadernotitie Toerisme en recreatie
Parapluproject innovatie industriële bedrijven	<ul style="list-style-type: none"> • Opzetten milieuwijzer uitgevoerd • Kwaliteits-, milieu- en arbozorg uitgevoerd • Stageproject innovatie niet uitgevoerd • Clustervorming rond grote uitbesteders niet uitgevoerd • Leasebank tweedehands productiemiddelen niet uitgevoerd • Informatiebank niet uitgevoerd
Zekerstellen landbouwareaal	<ul style="list-style-type: none"> • Continu proces. Bouwplannen worden bij voorkeur in stedelijk gebied gerealiseerd
Ondersteuning startende ondernemers	<ul style="list-style-type: none"> • Vereniging Startersnetwerk Hellevoetsluis opgericht • Training commerciële vaardigheden niet uitgevoerd • Aanleunbedrijven niet uitgevoerd • Bedrijfsadoptieplan niet uitgevoerd
Paraplumaatregelen duurzame revitalisering en beheer bedrijventerrein	<ul style="list-style-type: none"> • Duurzaam revitaliseringsplan opgesteld voor Kickersbloem I en al deels in uitvoering gebracht • Stichting Bedrijventerreinen Hellevoetsluis opgericht • Structuurschets Kickersbloem 3 is vastgesteld • Plan voor ontwikkelvisie Veerhaven als o.a. nat bedrijventerrein is gemaakt. • Opstellen beeldkwaliteitplan niet uitgevoerd • Facility point niet uitgevoerd • Stimuleren vervoermanagement niet uitgevoerd • Voorbeeldproject waterbesparing niet uitgevoerd
Stimuleren kleinschalige kantoorachtige bedrijvigheid	<ul style="list-style-type: none"> • Locaties aanwijzen voor ontwikkeling zelfstandige kantoren niet uitgevoerd

Bron: BRO

In het bovenstaande overzicht is op te maken dat veel acties en maatregelen zijn uitgevoerd. Voor het niet uit voeren van bepaalde acties is meestal geen duidelijke reden aan te wijzen. In het geval van het stimuleren van kleinschalige kantoorachtige bedrijvigheid is de reden geen of beperkte vraag. Ook de Kadernota Economie 2008-2020 bevat een maatregelenprogramma. De huidige maatregelen zullen afgewogen worden en indien relevant opnieuw opgenomen worden.

De gemeente Hellevoetsluis is geanalyseerd op economische aspecten. De analyses worden uiteengezet in de volgende hoofdstukken. De resultaten staan in onderstaande matrix.

Sterkte/kansen	Zwakte/bedreigingen
<p>Bevolking</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sterke groei woningvoorraad (t.o.v. VPR &SRR) • Gemiddelde leeftijd onder landelijk gemiddelde • Kwalitatieve balans beroepsbevolking – werkgelegenheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemiddelde leeftijd bevolking stijgt
<p>Werkgelegenheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aantal werkzoekenden sterk afgenomen (% lager dan in VPR en SRR) • Sterke werkgelegenheidsgroei 2001– 2007 	<ul style="list-style-type: none"> • Dreigende afname beroepsbevolking door vergrijzing • Pendel is zeer hoog, lage binding • Kwantitatieve onbalans beroepsbevolking – werkgelegenheid
<p>Productiestructuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handhaving agrarische werkgelegenheid • Aantal kleinschalige bedrijven is toegenomen • Groeiende dienstensector <p>Toerisme en Recreatie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ligging aan Haringvliet • Herontwikkeling historische Vesting • Ontwikkeling Heliushaven • Hellevoetsluis biedt mogelijkheden voor verschillende vormen van recreatie • Private initiatieven • Aantal overnachtingen enorm gestegen 	<ul style="list-style-type: none"> • Onvoldoende hoogwaardige werkgelegenheid • Matige groei aantal banen toerisme⁶ • Negatieve uitstraling nabij Botlekgebied • Benedengemiddeld aanbod winkels niet-dagelijkse artikelen in centrum • Beperkt aanbod horeca • Beperkte toeristische aantrekkingskracht • Aantal bezoekers musea en evenementen gedaald • Geen duidelijk imago: stad richt zich op velerlei activiteiten • Bereikbaarheid zowel per auto als OV

⁶ Het aantal banen is berekend om aantal mensen die meer dan 12 uren per week werken. Het werkelijke aantal banen in de toerisme ligt vermoedelijk hoger

<p>Detailhandel</p> <ul style="list-style-type: none"> • Groeiend aantal huishoudens • Aanbod in Struytse Hoek is vergroot. Er vindt nog een extra uitbreiding plaats • Buurtwinkelcentra zijn uitgebreid en vergroot • Hoge binding van de bestedingen aan Helvoetsluis 	<ul style="list-style-type: none"> • Totale winkelvloeroppervlak (dagelijks en niet dagelijks) ligt onder het landelijk gemiddelde • Ruimtelijke spreiding aanbod aan de Rijksstraatweg/Moriaanseweg • Toenemende filialisering • Geen PDV locatie
<p>Omgeving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitbreidingsruimte grenzend aan bestaande terreinen • Uitbreidings- en herontwikkelingsmogelijkheden op kavelniveau 	<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid naar rest van het land • Geen goede balans en schaalniveau terreinen • Geen kantorenlocaties • Beperkte uitgifte van nieuw terrein • Lage participatiegraad ondernemers
<p>Kickersbloem 1</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revitalisering vindt plaats/plaatsgevonden • Bereikbaarheid wordt verbeterd • Beveiliging • Parkmanagement 	<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid • Weinig uitbreidingsmogelijkheden • Uitstraling private kavels • Verplaatsing naar Kickersbloem 3
<p>Kickersbloem 2</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ruimte voor verplaatsing van bedrijf naar Kickersbloem 3 • Parkmanagement wordt opgesteld • Beveiliging 	<ul style="list-style-type: none"> • Bereikbaarheid • Weinig uitbreidingsmogelijkheden • Uitstraling private kavels • Verplaatsing naar Kickersbloem 3
<p>De Kulck</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wordt getransformeerd • Verplaatsing naar Kickersbloem 3 • Nieuwe bedrijfjes passend in woonomgeving 	
<p>Molshoek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wordt getransformeerd • Verplaatsing naar Kickersbloem 3 	
<p>Veerhaven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ligging nabij centrum • Sociale veiligheid door ligging • Ideaal voor woon-werkcombinaties • Nat bedrijventerrein • Ontwikkelvisie Veerhaven opgesteld • Ideaal voor watersportgerelateerde bedrijvigheid 	<ul style="list-style-type: none"> • Woningbouw in combinatie met watersportbedrijvigheid

<p>Heliushaven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ligging nabij Vesting • Sociale veiligheid door ligging • Nat bedrijventerrein • Ideale locatie voor watersportgerelateerde bedrijvigheid	<ul style="list-style-type: none"> • Bruikbaarheid aangrenzende water nabij het uit te geven terrein
--	---

2. ARBEIDSMARKT

2.1 Beroepsbevolking en werk

Bevolking

Op 1 januari 2007 woonden er in Hellevoetsluis 39.734 personen (Bron: woonvisie gemeente Hellevoetsluis). De bevolking van Hellevoetsluis heeft de afgelopen tien jaar een behoorlijke groei doorgemaakt. In 2004 is de 40.000 inwonersgrens gepasseerd. Maar 2006 laat voor het eerst in jaren een daling in de bevolkingsgroei zien⁷. Niet alleen het aantal inwoners, ook de gemiddelde leeftijd is tussen 2001 en 2007 gestegen. Net als op geheel Voorne-Putten heeft Hellevoetsluis een hoger percentage inwoners in de leeftijdscategorie 40-64 jaar en een lager aandeel in de categorieën 20-39 jaar en 65 plussers⁸. Het gemiddeld besteedbaar inkomen in Hellevoetsluis ligt 1,5 procent boven het landelijke gemiddelde. De (positieve) afwijking is daarmee gering.

Voor 2020 wordt een verdere groei van de bevolking verwacht tot 41.300 - 43.500 personen⁹. De groei zal afhankelijk zijn van de ontwikkelingen op de woningmarkt en het bouwprogramma van de gemeente¹⁰. Daarbij zal rekening gehouden moeten worden met landelijke trends als verkleining van het gemiddelde aantal personen per huishouden en het in aangepaste woonvormen langer zelfstandig blijven wonen van ouderen. In het kader van de economische beleidsnota wordt er hier niet verder op ingegaan, maar wordt verwezen naar de woonvisie van de gemeente Hellevoetsluis.

Later dan elders in Nederland, zal toch ook de bevolking van Hellevoetsluis over een periode van ca 20 jaar 'vergrijzen'. De latere vergrijzing wordt mogelijk veroorzaakt door de effecten van het groeikernen beleid in de vorige decennia. De vergrijzing zal er toe leiden, dat de vraag naar commerciële en niet-commerciële voorzieningen zal veranderen en er een groter beroep zal worden gedaan op zorg en speciale voorzieningen voor ouderen.

Beroepsbevolking

Tot de potentiële beroepsbevolking¹¹ behoorden in 2004/2006 29.900 personen (76% van de totale bevolking).

---

⁷ Oorzaak is een hoger aantal vertrekkers dan nieuw gevestigden. Het aantal geboorten ligt overigens hoger dan het aantal sterfgevallen.

⁸ In vergelijking met geheel Nederland. Bron: Statistisch jaaroverzicht gemeente Hellevoetsluis 2007.

⁹ CBS, respectievelijk PRIMOS.

¹⁰ Tot en met 2020 worden er in Hellevoetsluis 2.733 woningen gebouwd.

¹¹ Alle inwoners van Hellevoetsluis tussen de 15 en 65 jaar.

De beroepsbevolking¹² in Hellevoetsluis is met 3.000 (6%) gestegen ten opzichte van 2001 en bedraagt 19.700 voor de periode 2004/2006 (50% van de totale bevolking). In de nota van 2001 werd uitgegaan van een beroepsbevolking van 18.000 personen. Deze prognose is derhalve in 2007 al ruim achterhaald.

De omvang van de beroepsbevolking laat door de jaren heen een wisselend beeld zien. Tot en met 1999/2001 stijgt de omvang van de beroepsbevolking evenals de totale bevolking. Na 2001 daalt de omvang van de beroepsbevolking om vervolgens in 2002/2004 weer te stijgen en na 2004 weer te dalen. De totale bevolking laat pas vanaf 2006 een daling zien. De gemiddelde leeftijd van de beroepsbevolking is de afgelopen tien jaar gestegen. Ook het gemiddelde opleidingsniveau van de beroepsbevolking is gestegen. Het aantal laagopgeleiden is procentueel afgenomen. Het aantal middelbaar en hoogopgeleiden is daarentegen gestegen. Ten opzichte van het landelijke gemiddelde ligt het opleidingsniveau in Hellevoetsluis op een lager niveau.

Dergelijke toch grote schommelingen zijn waarschijnlijk vooral veroorzaakt door nieuwbouw van woningen, waardoor bevolking van elders is aangetrokken. Verhuizen betekent niet automatisch, dat in de nieuwe woongemeente ook gewerkt wordt. De wijzigingen in de beroepsbevolking in die jaren zullen dan ook zichtbaar moeten zijn in met name de uitgaande pendelstroom.

Het verschil van 10.000 personen tussen de potentiële beroepsbevolking en de beroepsbevolking in Hellevoetsluis vraagt een nadere uitwerking. De arbeidsparticipatie¹³ bedraagt in 2007 circa 66%, dit komt nagenoeg overeen met de arbeidsparticipatie in 2001. Het percentage geeft ook aan, dat van de circa 10.000 personen in Hellevoetsluis een deel in principe nog zou kunnen toetreden tot de beroepsbevolking¹⁴. De arbeidsparticipatie ligt daarmee 2% onder landelijk niveau. En de verwachting is dan ook, dat de arbeidsparticipatie onder invloed van nationale sociale trends nog zal stijgen. Een 2% groei betekent circa 600 personen extra op de arbeidsmarkt. Met name onder de groep vrouwen is het arbeidspotentieel nog groot en naar verwachting is de behoefte aan werk mogelijk groter, dan uit de statistiek kan worden afgelezen. De noodzaak zich in te schrijven bij het CWI is bij deze groep vaak niet aanwezig, omdat er in het betreffende huishouden wel al een inkomen is. De behoefte richt zich met name op parttime werk in Hellevoetsluis, bijvoorbeeld afgestemd op de schooltijden.

---

¹² Alle personen (15 tot 65 jaar) die: tenminste twaalf uur per week werken, of werk hebben aanvaard waardoor ze tenminste twaalf uur per week gaan werken, of verklaren ten minste twaalf uur per week te willen werken, daarvoor beschikbaar zijn en activiteiten ontplooiën om werk voor ten minste twaalf uur per week te vinden.

¹³ Percentage beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking.

¹⁴ Een deel van de ca. 10.000 personen zijn studenten en scholieren en zullen niet toetreden tot de beroepsbevolking.

Niet-werkende beroepsbevolking

Het aantal niet werkende werkzoekenden vertoont al enkele jaren een dalende lijn in Hellevoetsluis. De officiële jaarstatistieken geven een geregistreerd aantal niet-werkende werkzoekenden in Hellevoetsluis van 1.200 (Bron: statistisch jaaroverzicht gemeente Hellevoetsluis 2007). Dit komt neer op 4% van de potentiële beroepsbevolking. Maar dit getal dient genuanceerd te worden. Het aantal geregistreerde niet werkende werkzoekenden in de gemeente Hellevoetsluis bedroeg in maart 2008 745 mensen (Bron: CWI Zuidwest Nederland - Maandinformatie werkloosheid gemeenten in de regio Rijnmond maart 2008). Dit komt neer op 2,6% van de potentiële beroepsbevolking. De afgelopen maanden hebben veel mensen een baan gevonden. Het percentage van 2,6% ligt onder het landelijk gemiddelde en komt overeen met het gemiddelde voor Voorne-Putten. Daarmee lijkt het percentage geregistreerde werkzoekenden het frictieniveau te hebben bereikt. Dat wil zeggen, dat de werkzoekenden ofwel korte tijd 'tussen oude en nieuwe baan zit', ofwel specifieke kenmerken heeft, waardoor bemiddeling op de arbeidsmarkt meer tijd vraagt.

Het CWI maakt in bemiddelbaarheid onderscheidt in vier Fasen. Bemiddelbaar in Fase 1 vindt in zeer korte tijd nieuw werk. De cliënten ingedeeld in Fase 2 en 3 hebben behoefte aan aanvullende om-, her- of bijscholing. Afhankelijk van het integratietraject, kan de bemiddelperiode oplopen tot maximaal twee jaar. De groep ingeschreven werkzoekenden, die niet bemiddelbaar zijn worden gerekend tot de zogeheten Fase 4. Deze personen hebben een sociale, psychische of fysieke beperking om bemiddeld te kunnen worden op de arbeidsmarkt.

De groep niet werkende werkzoekenden in Hellevoetsluis wordt, net als landelijk, gedomineerd door ouderen (45+). Het CWI zet momenteel in het kader van haar doelgroepenbeleid in op deze doelgroep, maar constateert ook dat er vaak wel werk is, maar dat werkgevers om meerdere, vaak financiële, redenen de voorkeur geven aan het aantrekken van goedkoper en jonger personeel van elders. In de groep 45+ bevindt zich ook een deel van de startende ondernemers, die op basis van de uitgebreide ervaring voor zichzelf beginnen. In de loop der jaren zal de groep 45+ tot de groep 65+ gaan behoren. Daarbij dient het beleid er op gericht te zijn te voorkomen, dat er een nieuwe groep 45+ ontstaat.

Het aandeel geregistreerde werkzoekende jongeren is ook in Hellevoetsluis klein. Het gevoerde doelgroepenbeleid gericht op de schoolverlaters heeft samen met de goede conjunctuur zijn vruchten afgeworpen. Doordat er in de gehele regio een grote schaarste is aan gekwalificeerd personeel in bijna alle sectoren wordt jongeren soms zelfs al tijdens de opleiding een baan aangeboden. Voor sectoren, waar minder opleiding of minder inkomenszekerheid kan worden geboden, of in beroepen die vaak een minder imago op de arbeidsmarkt hebben, is het moeilijk personeel te vinden, zoals in de horeca.

Het aandeel vrouwen, geregistreerd bij het CWI is in Hellevoetsluis hoger dan op Voorne-Putten. De groep tienermoeders, die in verband met kinderen een parttime baan van 9 tot 3 zoeken, behoeven in het gemeentelijke sociale beleid extra aandacht.

In januari 2007 bestond de fase 4 groep in Hellevoetsluis uit circa 500 personen. Het aantal personen dat in 2006 een beroep op gemeentelijke bijstand deed bedroeg ca 900. Inmiddels is dat aantal door gericht beleid gedaald naar ca 650. De verwachting is, dat de College doelstelling van 450 uitkeringsgerechtigden aan het einde van de huidige collegeperiode zal worden gehaald. De opbouw van de beroepsbevolking is in onderstaande tabel samengevat:

Tabel 2.1. Aanbod van arbeid

Aanbod van arbeid	Personen			
Bevolking	39.600	100%		
Potentiële Beroepsbevolking	29.900	76%	100%	
Beroepsbevolking	19.700	50%	66%	100%
Werkenden	18.500	47%	62%	94%
Geregistreerde werkzoekenden	1.200	3%	4%	6%

CBS, statistisch jaaroverzicht 2007, bewerking BRO

2.2 Vraag naar arbeid

Hellevoetsluis had in 2007 9.771 arbeidsplaatsen in 1.267 vestigingen. Aanzienlijk minder dan de omvang van de (potentiële) beroepsbevolking, maar het aantal bedrijven en het aantal arbeidsplaatsen laat wel een stijgende lijn zien. Het zogeheten werkgelegenheidsdraagvlak is gegroeid van 45% naar 49% en daarmee blijft de gemeente toch nog vooral een woongemeente¹⁵. Het werkgelegenheidsdraagvlak weerspiegelt de consequenties van het groeikernen beleid¹⁶. De woningmarkt en daarmee de groei van de bevolking van een gemeente is via de regionaal afgestemde woningbouwprogramma's beter te sturen, dan de vestiging van bedrijven en de groei van de werkgelegenheid.

Tabel 2.2 Vraag naar arbeid

Werkgelegenheidsdraagvlak	2000	2007
Beroepsbevolking	16.405	19.700
Werkgelegenheid	7.355	9.771
Werkgelegenheidsdraagvlak	45%	49%

Bron: BRO 2001, CBS 2007

¹⁵ <80% = woongemeente; =80% = zelf voorzienend; >80% is stuwende of werkgelegenheidsgemeente.

¹⁶ Groeikernen zijn plaatsen die als overloop fungeerden voor grote steden.

In de economische nota van 2001 werd er nog van uitgegaan, dat voor de opvang van de groei van de beroepsbevolking en het niet verder toe laten nemen van de pendel een werkgelegenheidsgroei tot 7.830 in 2010 noodzakelijk zou zijn. Gezien de gerealiseerde groei van de beroepsbevolking had de werkgelegenheid in ieder geval moeten groeien naar ruim 9.540 arbeidsplaatsen. In werkelijkheid lag eind 2007 de groei nog 150 arbeidsplaatsen hoger.

In de volle breedte van de economie geven ondernemingen en organisaties aan een tekort aan personeel te hebben. Toch staan op dit moment (april 2008) slechts 245 vacatures bij het CWI geregistreerd en zijn dit er op jaarbasis circa 500. Het melden van vacatures is echter geen verplichting. Hierdoor is het niet goed mogelijk een werkelijke schatting van het aantal vacatures te maken of tot een sluitend overzicht in een zogeheten arbeidsmarktbalans te komen.

Hoewel de werkgelegenheidsdoelstelling is gehaald, is dit niet voldoende gebleken voor het stabiliseren van de pendel. Doordat beroepen sterk gedifferentieerd en gespecialiseerd zijn, kan slechts een deel van de nieuwe arbeidsplaatsen ook door personen uit Hellevoetsluis worden ingevuld. Door de groei van de mobiliteit en van het aantal dubbele inkomens per huishouden is de vuistregel, dat een woon-werkafstand van een uur nog als acceptabel wordt gezien en niet tot verhuizen leidt. Bij een dubbel inkomen per huishouden is de kans dat beide inkomens in de eigen woongemeente worden verdiend ook bijzonder klein.

In Hellevoetsluis wordt de werkgelegenheid voor 62% ingevuld met eigen inwoners. Dit komt neer op circa 6.000 mensen (38%), die wonen en werken in Hellevoetsluis. Landelijk ligt het percentage op 44%, wat nogmaals de openheid van de Hellevoetse economie benadrukt. Toch is er geen sprake van een buitengewone situatie, maar onderstreept het wel het belang van regionale samenwerking en de beperkte mogelijkheden om de uitgaande pendel terug te dringen. De uitgaande pendel (9.900 personen) gaat hoofdzakelijk naar Rotterdam en Spijkenisse. De inkomende pendel (3.200) komt voornamelijk uit Brielle, Spijkenisse en Westvoorne.

Tabel 2.3 Pendelmatrix

Wonend en werkend in Hellevoetsluis	6.069
Uitgaande pendel	9.885
Inkomende pendel	3.239

Bron: provincie Zuid-Holland en BIR, betreft schattingen op basis van woon-werkplaats, niet op basis van aantal dagen per week.

Onderwijs

Het (voortgezet en cursorisch) onderwijs vormt een deel van de kwalitatieve verbinding tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. In Hellevoetsluis is het Albeda college gevestigd.

Het aan kunnen bieden van MBO en HBO heeft tevens een aanzuigende werking op toekomstige bewoners en bedrijven en houdt jongeren langer in de eigen gemeente. Voortkomend uit de Economische Beleidsnota van 2001 is er een platform Onderwijs-Arbeidsmarkt ingesteld. De concrete resultaten van het platform zijn tot op heden echter erg beperkt gebleven. Toch lijkt een platform het eerst aangewezen instrument om tot verbetering van de afstemming tussen onderwijs-arbeidsmarkt te komen en stageplaatsen aan te wijzen en te creëren.

Een recent aan de gemeente aangeboden particulier initiatief biedt voor het verbeteren van de aansluiting zeker een interessante aanvulling. Veel jongeren hebben een weekend- of vakantiebaantje, dat echter niet aansluit op de mogelijke toekomstige beroepspraktijk. Het initiatief beoogt samen met het onderwijs en de bedrijven tot afstemming te komen van stage-, weekend- en vakantiebaantjes, die plaatsvinden bij (het type) bedrijven, waar de jongere voor opgeleid wordt en na de opleiding mogelijk ook in werkzaam zal zijn.

2.3 Ambities

In de periode tot 2020 is de ambitie de werking van de arbeidsmarkt verder te verbeteren. Verbeteren door in eerste instantie voor inwoners van Hellevoetsluis te zoeken naar passend werk, binnen of buiten Hellevoetsluis.

1. De ambitie is het aantal uitkeringsgerechtigden, aangemeld bij de gemeente tot 250 personen terug te brengen. Daarmee lijkt overigens een ondergrens te zijn bereikt. De uitwerking van de ambitie in maatregelen ligt vooral op het vlak van het sociaal beleid.
2. De ambitie is de groep van 45+ zodanig te begeleiden, dat ook deze groep snel naar passend werk begeleid kan worden. De verwachting is, dat met het samengaan van CWI en UWV in samenwerking met SoZa er een sterke basis wordt verkregen om aan deze ambitie vorm en inhoud te geven. Daarnaast moet er naar gestreefd worden een vestiging van het CWI/UWV in Hellevoetsluis te behouden.
3. De ambitie is te voorkomen dat in de toekomst nieuwe doelgroepen ontstaan en gelijktijdig, het tekort aan gekwalificeerd personeel bij bedrijven oploopt. Derhalve wordt voorgesteld tot een project te komen, waarbij onderwijsinstellingen en bedrijfsleven nauw samenwerken bij het aanbieden van stageplaatsen en weekend- en vakantiebanen. Dit kan door middel van het platform Onderwijs-Arbeidsmarkt. Daarbij is het streven de weekend- en vakantiebanen al zoveel mogelijk te laten aansluiten op de latere beroepspraktijk. Op deze wijze kan de leerling al vroeg kennismaken met de betreffende werkkring, maar ook eerste ervaring opbouwen.

Een eerste particulier initiatief op dit gebied heeft zich reeds bij de gemeente aangemeld en verdient nadere bestudering. Er dient wel duidelijk onderscheidt gemaakt te worden in stages en vakantie- en bijbanen. De eisen voor stagebegeleiders worden in de toekomst strenger.

4. Met name voor personen op zoek naar parttime werk zullen samen met bedrijven en organisaties gezocht worden naar mogelijkheden om banen anders in te delen of te knippen. Dergelijke oplossingen kunnen niet via generiek beleid, maar uitsluitend op bedrijfsniveau worden onderzocht. Voorstel aan het CWI en het bedrijfsleven is gezamenlijk te zoeken naar een project, waarbinnen ondernemers op maat ondersteuning wordt geboden bij het beoordelen van de mogelijkheden om tot passend parttime werk te komen. Vooral in de sectoren Toerisme en Recreatie en Zorg en Welzijn zijn veel parttime banen.
5. De ambitie is de verhouding inkomende-uitgaande pendel niet verder te laten oplopen in het nadeel van de uitgaande pendel. Dit betekent de ambitie waarbij de werkgelegenheid in Hellevoetsluis de komende jaren in ieder geval voldoende groeit ten opzichte van de beroepsbevolking (inclusief eventuele toename van de arbeidsparticipatie).
6. Het aanbod aan MBO opleidingen in Hellevoetsluis is beperkt. Hierdoor trekken veel jongeren weg om vervolgens ook niet meer terug te keren naar Hellevoetsluis. Er dient onderzocht te worden wat de mogelijkheden zijn voor de uitbreiding van het aantal MBO opleidingen in Hellevoetsluis. Ook dient gekeken te worden naar een betere aansluiting van het aanbod van opleidingen in relatie tot de vraag naar arbeid in de regio.

3. BEDRIJVIGHEID

3.1 Algemene kenmerken

Gezondheid- en welzijnszorg als grootste groeiers

De productiestructuur van Hellevoetsluis wordt gedomineerd door de sector handel en reparatie (2.600 arbeidsplaatsen). Op de tweede plaats staat de sector gezondheid- en welzijnszorg met 2.220 banen. Daarna volgen zakelijke dienstverlening en onderwijs. De industrie neemt met ruim 700 banen de vijfde plaats in.

In de periode 1996-2007 is de grootste ontwikkeling van het aantal banen in de gezondheids- en welzijnszorg geweest (105%). Gevolgd door overige dienstverlening (92%) en financiële instellingen (74%). De groei van de beide eerste sectoren was zowel in de periode 1996-2001 als in de periode 2001-2007 hoog. De groei van de financiële instellingen viel in de periode 2001-2007 terug naar 6%. Alleen in de sector vervoer, opslag en communicatie nam het aantal banen af (-8%). Daarmee wordt het woonkarakter van Hellevoetsluis ook in de productiestructuur weerspiegeld.

In aantallen vestigingen is de sector handel en reparatie ook de grootste sector (340 vestigingen) gevolgd door de zakelijke en overige dienstverlening (resp. 257 en 127 vestigingen). De laatste twee sectoren kenmerken zich door een makkelijke toegankelijkheid van de markt, onder meer voor startende ondernemers. Met weinig investeringen en voldoende 'ademruimte' voor de aanlooperperiode is de start al te maken. Het aantal vestigingen is sinds 1996 echter het sterkste gegroeid in de gezondheids- en welzijnszorg (86%). Gevolgd door de bouwnijverheid (63%) en de Overige dienstverlening.

De sterke stijging van het aantal banen en vestigingen in de gezondheidszorg heeft vooral te maken met het overheidsbeleid in de sector, waarbij meer marktwerking wordt ingebracht en commerciële aanbieders van buiten met nieuwe zorgproducten 'op de markt komen'. Overigens is die marktwerking (nog) niet de marktwerking van het individu, maar wordt het bepaald door de zorgcontracten van de verzekeraars met de betreffende aanbieders van de zorg. De groei in Hellevoetsluis laat zien dat er nog een grote latente vraag naar zorg aanwezig is. Aan de aanbodkant is ook nog voldoende arbeidspotentieel aanwezig.

Het exacte aantal banen in de sector toerisme en recreatie is moeilijk te bepalen¹⁷. Op basis van verblijfsgegevens kan een inschatting worden gemaakt van de werkgelegenheidsbetekenis van de sector. Naar schatting genereert de toeristisch-

---

¹⁷ De sector toerisme en recreatie maakt in de statistieken onderdeel uit van de sector Overige Dienstverlening.

recreatieve sector in Hellevoetsluis circa 92 FTE¹⁸. Het totale aantal banen ligt veel hoger omdat het in deze sector vaak om veel parttime banen gaat. Naast banen in de toerisme en recreatie genereert de sector ook spin-off in andere sectoren zoals detailhandel en horeca. In de landbouw nam het aantal vestigingen in de periode 1996-2007 af (-27%), bij een op gelijk niveau blijvend aantal banen. Schaalvergroting in de landbouw is hier de voornaamste oorzaak van.

In onderstaande tabel wordt per sector een overzicht gegeven van het aantal banen en vestigingen over het tijdspad 1996-2007. De gegevens zijn gebaseerd op bestanden van het CBS en Bedrijvenregister Rijnmond (BIR), maar dienen in absolute zin voorzichtig te worden gehanteerd, in verband met klaarblijkelijke onvolkomenheden in de data.

Tabel 3.1. Aantal arbeidsplaatsen en vestigingen

Bedrijvigheid in aantallen	1996		2001		2007	
	Banen	Vestigingen	Banen	Vestigingen	Banen	Vestigingen
Landbouw	120	55	127	53	128	40
Delfstofwinning	0	0	0	0	41	1
Industrie	618	59	613	69	705	75
Bouwnijverheid	458	70	501	87	509	114
Handel en reparatie	2.002	329	2.577	326	2.601	340
Horeca	172	46	300	51	280	54
Vervoer/opslag, communicatie	621	59	630	50	573	65
Financiële instellingen	137	22	226	29	239	32
Zakelijke dienstverlening	607	167	855	207	977	257
Openbaar bestuur en overheid	258	6	335	5	310	6
Onderwijs	550	41	580	42	759	42
Gezond en welzijnszorg	1.086	56	1.507	61	2.217	103
Overige dienstverlening	225	99	297	102	432	147
Totaal	6.854	1.007	8.548	1.092	9.771	1.267

Bron: Statistisch jaaroverzicht Hellevoetsluis 2000 en 2007 en BIR (2008)

Bedrijfsgrootte

De gemiddelde omvang van een bedrijf in Hellevoetsluis ligt op ongeveer 7,5 werknemer. In vergelijking met 2001 betekent dit een lichte stijging. Daarmee wijkt Hellevoetsluis overigens niet sterk af van het landelijke beeld. Ook landelijk is het aantal zeer grote bedrijven beperkt en is er een enorm areaal aan kleine ondernemingen.

¹⁸ Bestedingen per hoofd per dag zijn € 20,-. In Horeca geldt een gemiddelde omzet per baan van € 90.000,- per FTE. Omgerekend op basis van overnachtingen maakt $8.300.000/90.000 = 92$ FTE.

De productiestructuur van Hellevoetsluis wordt in haar imago niet gedomineerd door een landelijk bij het publiek herkenbaar zeer groot bedrijf¹⁹. Een dergelijke afhankelijkheid kan echter ook een zekere kwetsbaarheid voor de lokale economie inhouden en hoeft niet als een gemis te worden ervaren. Opvallend voor Hellevoetsluis is juist het zeer grote aantal kleine en recent opgerichte bedrijven. Het vrijwel gelijk blijven van het gemiddeld aantal werknemers en de toename van het aantal bedrijven wijst hier op. De stijging van het aantal zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers) is ook landelijk te herkennen, begonnen in de bouw en spreidt het aantal ZZP'ers zich nu snel uit over de zakelijke en andere diensten.

Tabel 3.2. geeft een overzicht van de bedrijven per sector naar grootteklasse. Ook in deze tabel dient rekening te worden gehouden met onvolkomenheden in de onderliggende databases.

Tabel 3.2 Bedrijven naar grootteklasse

Klasse werkzame personen	<1	1	2-4	5-9	10-49	50-99	100+	Totaal
Sector								
Landbouw	34	3	2	1	-	-	-	40
Industrie	54	12	7	8	-	-	1	92
Bouwnijverheid	91	16	2	3	2	-	-	114
Handel en reparatie	221	69	30	16	2	-	-	340
Horeca	36	15	3	0	-	-	-	54
Transport communicatie	65	10	4	5	2	-	-	65
Financiële diensten	3	2	2	0	1	-	-	8
Zakelijke diensten	54	14	11	5	2	-	-	186
Openbaar bestuur	2	0	2	0	1	1	-	6
Onderwijs	16	4	8	12	-	2	2	42
Gezondheidszorg	60	19	15	1	3	3	3	104
Overige dienstverlening (inclusief T&R)	131	9	3	4	-	-	-	147

Bron: Statistisch jaarboek Hellevoetsluis 2007

Bedrijfsmutaties

Het aantal bedrijfsmutaties per jaar laat de dynamiek van de productiestructuur vanuit een ander perspectief zien. Opvallend is het hoge aantal nieuw opgerichte bedrijven van 2005-2007. In 2005 is de totale mutatiebalans nog negatief, maar voor 2006 en 2007 positief. In 2007 ligt het aantal nieuw opgerichte bedrijven op een hoger niveau dan de voorgaande jaren. De meeste bedrijven zijn opgericht in de zakelijke dienstverlening en de sector reparatie en handel. In deze sector vinden respectievelijk ook veel opheffingen van bedrijven plaats. Het beeld van Hellevoetsluis past in het landelijke beeld en is conjunctuur gerelateerd.

¹⁹ Bijvoorbeeld: 'een bekende vrachtwagenproducent in het zuiden des lands' of 'een internationale staalproducent in Noord-Holland'.

Onderstaande tabel geeft de bedrijfsmutaties voor de jaren 2005-2007 weer.

Tabel 3.3. Bedrijven naar grootteklasse

	2005	2006	2007
Totaal opgericht	72	96	176
Ingekomen	13	24	24
<i>Subtotaal</i>	85	120	200
Opgeheven	87	60	91
Vertrokken	20	16	21
<i>Subtotaal</i>	107	76	112
Totaal	-22	44	88

Bron: BIR (2008)

3.2 Commerciële voorzieningen

De positionering van Hellevoetsluis (hoofdstuk 1) en de kenmerken van de productiestructuur en arbeidsmarkt bieden voldoende kansen voor het gehele cluster van commerciële voorzieningen. Hoewel het meerdere branches en sectoren betreft worden deze tezamen beschreven, juist om recht te doen aan de onderlinge samenhang en meerwaarde. Onder commerciële voorzieningen worden zowel toerisme, recreatie als detailhandel en horeca gerekend. In een volgende paragraaf wordt aangegeven op welke wijze ook zorg en welzijn in nauwe relatie tot commerciële voorzieningen voor extra dynamiek kan zorgen.

Toerisme en recreatie

Hellevoetsluis is gelegen aan het Haringvliet en water is dan ook de eerste associatie als aan Hellevoetsluis wordt gedacht.

Het oude centrum heeft zich ontwikkeld tot een watersportcentrum met circa 2.000 ligplaatsen, verdeeld over zes verschillende havens. Hiermee trekt Hellevoetsluis een watersportpubliek, dat bestaat uit passanten, ligplaatshouders, wedstrijdzeilers, klanten van lokale verhuurbedrijven en zeilscholen. Daarnaast trekt Hellevoetsluis verblijfstoeristen en dagrecreanten, die een bezoekje brengen aan de stad of een route maken over het eiland. Op het gebied van verblijfsrecreatief aanbod beschikt Hellevoetsluis over twee campings, twee resorts en twee hotels.

De gemeente beschikt ook over aantrekkelijke droge natuurwaarden en rust en ruimte; toch associeert de gemiddelde toerist Hellevoetsluis niet meteen met het toeristisch kerngebied van Zeeland en Goeree-Overflakkee.

En ook de rijke historie van Voorne-Putten, als locatie van belangrijke ontwikkelingen in de Nederlandse historie heeft geen landelijke bekendheid. Ook al heeft Hellevoetsluis ook op dit punt tal van troeven, zoals het oudste droogdok van Nederland, het marinehospitaal en de Vesting. Wel is het aantal overnachtingen, zowel op het land als op het water, de laatste jaren enorm gestegen. In 2006 werden er 372.000 overnachtingen op het land en 43.000 overnachtingen op het water geboekt, zodat de conclusie gerechtvaardigd lijkt, dat er ook tot 2020 nog voldoende kansen voor verdere groei zijn.

Tabel 3.4. Overnachtingen Hellevoetsluis

	2000	2002	2006
Overnachtingen op het land	178.000	219.000	372.000
Overnachtingen op het water	40.000	18.000	43.000

Bron: 2000: Economische Nota 2000-2010. 2008: Kadernotitie Toerisme en recreatie.

Werkgelegenheidsgegevens over de sector zitten verborgen in de gegevens van meerdere sectoren. Aan de hand van het aantal overnachtingen en de gemiddelde bestedingen kan het aantal full time equivalents²⁰ worden geschat op 100 fte. Door het aandeel parttimers in de sector, zal het aantal arbeidsplaatsen een factor 2 à 3 hoger kunnen liggen.

De jaren dat toerisme en recreatie werden gezien als volgende of niet-stuwende werkgelegenheid en daarmee als kwetsbaar zijn reeds lang voorbij. De sector heeft een eigen stuwende werking op bedrijvigheid elders in de regio en de gemeente, is vergaand geprofessionaliseerd en kent een eigen dynamiek met eigen trends.

De laatste jaren treedt er een verschuiving op naar meer korte vakanties. Door de toenemende druk op de vrije tijd in combinatie met de toenemende koopkracht zoekt de consument steeds vaker zijn/haar recreatie buiten de deur en in korte vakanties en met meer luxe. Tegelijkertijd leidt de sterke toename in de vliegmobiliteit er toe, dat regio's steeds meer met elkaar concurreren en zoeken naar een eigen unieke identiteit om de toerist aan te trekken. In 2008 is de Kadernotitie Toerisme en recreatie opgesteld, waarin geconstateerd wordt, dat de toeristische focus van Hellevoetsluis heel breed is en het nog ontbreekt aan een eigen imago en onderscheidend vermogen ten opzichte van andere kleine vestingssteden, andere watersportplaatsen en andere gemeenten met stranden.

De combinatie van rust, ruimte, natuurschoon en water onder de rook van meerdere grote bevolkingsconcentraties biedt kansen voor Hellevoetsluis.

²⁰ Fte: voltijdsarbeidsplaats, dat wil zeggen 40 uur per week.

Deze combinaties van waarden kan echter ook door andere gemeenten en regio's worden aangeboden. De uniciteit van Voorne-Putten en van Hellevoetsluis is echter de combinatie met de specifieke historie. Deze laatste sluit aan op de toenemende interesse in cultuurhistorie en geschiedenis. De toerist stelt echter wel hoge eisen aan de wijze waarop de historie zichtbaar wordt gemaakt en actief beleefd kan worden.

De laatste jaren hebben er op het gebied van recreatie en toerisme in Hellevoetsluis diverse ontwikkelingen plaatsgevonden. De Vesting is herontwikkeld en er heeft ontwikkeling van de Heliushaven plaatsgevonden. Tevens is kortgeleden de nieuwe verblijfsaccommodatie 'Cape Helius' ontwikkeld. Op dit moment liggen er twee initiatieven voor de zogenaamde recreatieve zone. Een van camping van de Quack op het zgn. Land van t Mannetje. En een opgesteld door 3 ondernemers uit de recreatieve zone voor een mogelijke invulling van die gehele zone. De Economische Raad ondersteunt beide initiatieven. De initiatieven verdienen de gemeentelijke aandacht, maar ook een gezamenlijke en samenhangende aanpak van het toeristische product Hellevoetsluis/Voorne-Putten. De initiatieven bieden kansen voor werkgelegenheid en verhogen van de arbeidsparticipatie. In het Structuurplan Hellevoetsluis 2010+ en RR2020 is de oeverzone (Haringvlietdam-Vesting) aangewezen als geschikte locatie voor ruimte-intensieve (openlucht)voorzieningen.

Ook voor korte vakanties kiest de toerist voor ofwel een metropool, met een concentratie van bezienswaardigheden en activiteiten ('weekendje Parijs') of voor een regio. Optimaliseren van de kansen voor toerisme en recreatie in Hellevoetsluis vragen het samenbrengen van voldoende slagkracht op de schaal van Voorne-Putten en vooral uithoudingsvermogen om het eiland op de toeristische kaart te zetten.

De toenemende vergrijzing en grotere aandacht voor gezondheid en wellness bieden een extra kans voor Hellevoetsluis. De vergrijzing leidt tot een groeiende doelgroep van actieve ouderen, die voldoende bestedingsruimte hebben. Bovendien zijn de naoorlogse generaties veel meer gewend aan het hebben en houden van vakanties buiten de eigen woonplaats of buiten Nederland. Het ligt dan ook voor de hand, te verwachten, dat ook ouderen die extra zorg vragen toch op een gepaste wijze hun periodieke vakantie wensen te continueren en daarbij bereid zijn voor de extra zorg op het vakantieadres te betalen.

Horecavoorzieningen

Het grootste deel van de bestedingen in toerisme en recreatie worden gedaan in de horeca²¹. Actief toeristisch recreatief beleid kan derhalve alleen gevoerd worden in combinatie met actief en stimulerend horecabeleid. De Kadernotitie Toerisme en Recreatie constateert echter, dat de Vesting een beneden gemiddeld aanbod aan detailhandel kent. Het aanbod aan detailhandel bevindt zich voornamelijk in de daarvoor opgezette winkelcentra. Deze zijn niet strategisch gelegen ten opzichte van de Vesting. Alleen het Evertsenplein ligt op loopafstand van de Vesting. Hier zijn alle dagelijkse voorzieningen te verkrijgen. Het aanbod horeca in de Vesting is op dit moment op peil. De laatste jaren heeft een aantal nieuwe zaken haar deuren geopend. De ontwikkelrichting 'Het roemruchte verleden' die de Kadernota Toerisme en Recreatie schetst voor de Vesting vraagt een bijpassend aanbod aan horeca. De Kadernotitie Toerisme en Recreatie en de Visie op de Watersport stellen dat de kwaliteit van de openbare ruimte en de gemeentelijke voorzieningen voor watersporters beneden gemiddeld zijn.

Detailhandel

De verzorgingsstructuur van Hellevoetsluis is planmatig opgezet met De Struytse Hoek als hoofdwinkelcentrum. Daarnaast zijn er verspreid over de stad de buurtwinkelcentra en buurtsteunpunten Evertsenplein, de Forel en de Jachthoorn. Ook op deze locaties heeft een moderniseringslag plaatsgevonden. De buurtwinkelcentra voorzien goed in de behoefte aan dagelijkse producten (speerpunten van het gemeentelijk beleid). Door de planmatig opgestelde detailhandelsstructuur is er relatief weinig verspreide bewinkeling in Hellevoetsluis, behalve aan de Rijksweg/Moriaanweg. Het winkelaanbod is de laatste jaren gestegen, zowel in de dagelijkse als de niet-dagelijkse artikelensector. In enkele winkelcentra heeft een uitbreiding plaatsgevonden. Dit heeft er wel voor gezorgd dat de filialisering is toegenomen. Desalniettemin, ligt het totale winkelvloeroppervlak, in de dagelijkse en niet dagelijkse sector, onder het landelijke gemiddelde.

---

²¹ Bron: NBT&C 2008

Tabel 3.5 Aanbodvergelijking detailhandel Hellevoetsluis

	Hellevoetsluis (39.734 inwoners)			Vergelijkbare plaatsen*		
	aantal	m ² wvo	m ² wvo per 1.000 inw	aantal	m ² wvo	m ² wvo per 1.000 inw
Levensmiddelen	44	11.974	301	54	12.238	308
Persoonlijke verzorging	8	1.073	27	15	2.066	52
<i>Subtotaal dagelijks</i>	<i>52</i>	<i>13.047</i>	<i>328</i>	<i>69</i>	<i>14.304</i>	<i>360</i>
Warenhuis	2	3.568	90	1	2.344	59
Kleding en mode	45	7.495	189	57	9.298	234
Schoenen en lederwaren	9	1.601	40	12	2.662	67
Juwelier en optiek	7	557	14	12	795	20
Huishoudelijke en luxe	8	2.109	53	11	2.026	51
Antiek en kunst	3	111	3	3	358	9
Sport en spel	9	1.955	49	10	3.020	76
Hobby	3	306	8	8	795	20
Media	5	632	16	9	1.271	32
Dier en plant	14	5.201	131	16	5.761	145
Bruin- en witgoed	12	1.660	42	15	2.424	61
Fietsen en autoaccessoires	8	1.406	35	9	1.550	39
Doe-het-zelf	9	6.705	169	10	9.099	229
Wonen	29	12.379	312	31	20.582	518
Overige detailhandel	8	1.346	34	13	2.026	51
<i>Subtotaal niet-dagelijks</i>	<i>171</i>	<i>47.031</i>	<i>1.184</i>	<i>217</i>	<i>64.011</i>	<i>1.611</i>
Totaal detailhandel	223	60.078	1.512	286	78.315	1.971

Bron: Locatus Retailverkenner

* aanbod vergelijkbare plaatsen (30.000 tot 50.000 inw.), teruggerekend obv inwonertal Hellevoetsluis, afgerond op gehele getallen

In vergelijking met andere gemeenten (zie tabel) is er een relatief laag aanbod aan niet dagelijkse artikelen. Hoewel de koopkrachtbinding van de consument aan geheel Hellevoetsluis hoog is, is de komende jaren een differentiatie van het winkel-aanbod in met name De Struytse Hoeck gewenst. Distributieplanologisch onderzoek winkelcentrum De Struytse Hoeck wijst uit dat er zowel in de dagelijkse als in de niet-dagelijkse artikelen sector uitbreidingsruimte is. De Struytse Hoeck zal een regionaal verzorgende functie vervullen, ook na uitbreiding. Gezien de ontwikkelingen in de gemeente Spijkenisse is een voortvarende aanpak voor de uitbreiding gewenst.

Het aanbod detailhandel in de Vesting is beperkt. Dit heeft invloed op de levendigheid van het gebied en de verblijfsduur van toeristen. De afstand van de Vesting, als toeristische concentratie tot De Struytse Hoeck is relatief groot en zal door de toerist niet snel te voet worden afgelegd. Een directe koppeling tussen Vesting en De Struytse Hoeck is dan ook moeilijk te maken.

In combinatie met verblijfsrecreatie kan De Struytse Hoeck een verdere versterking van het toeristisch aanbod betekenen. Een actuele detailhandelsvisie in combinatie met horeca is wenselijk om de onderzoeken wat de mogelijkheden voor versterking van detailhandel en toerisme in de Vesting te verbeteren.

Hellevoetsluis kent geen echte specifieke PDV-locatie²². In de structuurvisie Detailhandel Zuid-Holland staat Kickersbloem aangewezen als PDV locatie. Tevens stelt de Structuurvisie Retail en Leisure van de Stadsregio Rotterdam globale kaders voor de uitbreidingsmogelijkheden van perifere en nieuwe detailhandelsactiviteiten.

Het huidige PDV aanbod ligt verspreid over de kern en op het bedrijventerrein Kickersbloem 1. In de 'Visie op detailhandel' (2001) is geconcludeerd dat clustering van het PDV-aanbod op één locatie gewenst is. Dit beleid is door de gemeente echter losgelaten en er is besloten tot maatwerk, omdat de beleidsdoelstellingen in de praktijk niet haalbaar zouden zijn gebleken. In de komende herziening van de visie zal het onderwerp PDV worden uitgewerkt. Wel fungeert in de kern Moerman Meubel Promenade als woonboulevard.

Detailhandel is van oudsher gevoelig voor conjunctuurschommelingen, gerelateerd aan het consumentenvertrouwen. Sinds 2006 is weer herstel zichtbaar in de consumentenbestedingen. De detailhandelssector heeft te maken met meerdere trends en ontwikkelingen, waarbij een onderscheid is te maken in consumentenontwikkelingen en marktontwikkelingen. De wensen en eisen van de consument zijn continu aan verandering onderhevig. Trends volgen elkaar in snel tempo op. Dit vraagt om vitaliteit en flexibiliteit van de detailhandel.

Doordat de (auto)mobiliteit van consumenten steeds groter wordt, wordt ook de keuzemogelijkheid in aankoopplaatsen steeds groter, maar waarbij tegelijk ook het internet als referentiekader wordt gebruikt. Voor winkelcentra worden de aanbodkwaliteit, keuzemogelijkheid, prijsstelling, interne (winkelrichting en uitstraling) en externe (omgevingskwaliteit) verschijningsvorm steeds belangrijker, omdat de consument steeds hogere eisen aan de ambiance en sfeer van het winkelen stelt.

Daarbij treedt schaalvergroting van winkels op, zowel in de dagelijkse als niet-dagelijkse artikelenwinkels. Maar ook superspecialisatie, waarbij winkelketens proberen zich door specialisatie in kleine winkels te onderscheiden van andere winkels. Veelal gaat het hierbij om kleinschaligheid, die terug te vinden is in zowel het product als de segment specialisatie. In de retail worden eveneens voortdurend nieuwe concepten ontwikkeld, zoals bijvoorbeeld brandstores, flagshipstores, lifestyle concepten, themacentra en Factory Outlet centra.

---

²² Perifere Detailhandel Vestiging, zoals bouwmarkten, meubelboulevard, etc.

Op oorspronkelijke PDV-locaties is al veel meer te krijgen buiten het oorspronkelijke PDV-assortiment om. In de markt ontwikkelen zich ook buiten de PDV-branches om formules met een omvang van 1.000 tot 4.000 m² wvo en meer. Naast het kernassortiment worden steeds meer andere soorten artikelen opgenomen, soms structureel, soms actiematig.

Door integratie van detailhandel, dienstverlening, horeca, vermaak en leisure wordt geprobeerd het onderscheidend vermogen van verschillende concentraties te vergroten. Bij gebrek aan sturing bij de profilering van aanbodconcentraties kan dit echter ook leiden tot een nog grotere menging van doelgroepen en afbreuk doen aan herkenbaarheid en regionale concurrentiekracht.

3.3 Zorg en welzijn

De sterke werkgelegenheids groei in de zorg en welzijn is in de economische nota van 2001 niet voorzien. In de gezondheidszorg hebben de afgelopen jaren forse wijzigingen in wet- en regelgeving plaatsgevonden, die hun uitwerking niet hebben gemist. Het streven van de nationale overheid was de zorg transparanter, klantgerichter, concurrerende en daarmee kostentechnisch meer beheersbaar te maken. Op 1 april 2003 is het Besluit zorgafspraken van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) gewijzigd. De AWBZ is de verplichte collectieve ziektekostenverzekering voor niet individueel verzekerde ziektekostenrisico's. Op grond van de AWBZ kunnen mensen in aanmerking komen voor bijvoorbeeld langdurige opname in het ziekenhuis.

Door de wijziging in de AWBZ maken de zorgkantoren²³ de analyses van de vragen en reguleren via hun financiering het aanbod van zorg op de markt. De markt is in die zin meer open geworden, dat de zorgaanbieders onderling moeten concurreren om de contracten van de zorgkantoren. Tevens geeft het ingevoerde persoonsgebonden budget aan individuen de mogelijkheid zelf hun zorg in te kopen. Dit alles heeft tot gevolg dat er meer aanbieders op de markt zijn gekomen en naar verwachting nog zullen komen. De zorgaanbieder ervaart dit als concurrentie op de zorgmarkt. Sinds 1 januari 2007 is de Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) van kracht. De WMO wordt uitgevoerd door gemeenten. Via de WMO kunnen gemeenten zorg flexibel verstrekken. De regering geeft gemeenten een vast budget voor de uitvoering van deze Wet.

---

²³ Nederland is verdeeld in regio's met elk een eigen zorgkantoor. Zorgkantoren zijn in het leven geroepen door de zorgverzekeringen. Een zorgkantoor is een zelfstandig werkzame kantoren die zorgvraag en zorgaanbod in een specifieke regio zo goed mogelijk op elkaar proberen af te stemmen.

Door alle wijzigingen in de wetgeving zijn er initiatieven in opkomst, die op commerciële basis zorg in de markt aanbieden. Bijvoorbeeld door spin-offs van de bestaande zorginstellingen (medewerkers beginnen voor zichzelf) of door investerende partijen, die de benodigde kennis en ervaring inkopen. De komende jaren mag een verdere groei van deze commerciële zorginstellingen worden verwacht.

Ook de reeds lang bestaande zorginstellingen oriënteren zich op nieuwe activiteiten, niet zozeer om daarmee tot een volledige commerciële instelling te worden, maar om de kwaliteit van de aangeboden zorg te kunnen blijven continueren en te verbreden. Daarbij zullen de instellingen hun wijze van werken moeten uitbreiden, meer vanuit (nieuwe) klanten en kansen. Overigens lijkt het in veel gevallen de zorginstellingen te ontbreken aan voldoende middelen om deze initiatieven geheel zelfstandig te kunnen ontplooiën.

Unieke formules

De ontwikkelingen in de zorg in combinatie met toerisme, recreatie en detailhandel en zogeheten wellness activiteiten bieden kansen voor formules in de verblijfsrecreatie en openluchtrecreatie die tot op heden nog op weinig plaatsen zijn ontwikkeld. Maar de kansen en mogelijkheden zijn verder nog nauwelijks onderzocht. Er zijn derhalve nog voldoende mogelijkheden voor verdere uitwerkingen.

3.4 Overige sectoren

Industrie, handel en reparatie en bouw

De handel en reparatie is nog steeds de grootste werkgever in Hellevoetsluis. Ook de sectoren industrie en bouw zorgen voor de nodige werkgelegenheid. Tot het complex van business-to-business bedrijven mogen ook de transport en distributie bedrijven gerekend worden. Het overgrote deel van deze bedrijven zijn lokaal of regionaal georiënteerd. Een deel van de bedrijvigheid is gelieerd aan het havenindustriële complex.

De industrie in Nederland staat al enkele decennia onder druk door de opkomst van de lage lonen landen, aanvankelijk in Oost-Europa en inmiddels vanuit Oost-Azië. De verder mondialisering van de productie leidt echter ook tot steeds meer handel en eisen aan kwalitatief goede handling, bij uitstek de expertise van het Rijnmondse havenindustriële complex. De groei van het containervervoer vanuit Oost-Azië zal zich zeker tot 2020 onverminderd en met grote kracht doorzetten. De groei biedt kansen voor Rijnmond, maar lokt ook scherpe concurrentie uit met andere mainports, zoals Antwerpen en Hamburg.

Onderzoeken verwachten dat de aanleg van de tweede Maasvlakte voor circa 3.000 structurele extra arbeidsplaatsen zorgt. Door de aanleg van de tweede Maasvlakte zal naar alle verwachting ook een verschuiving in de vorm van hervestiging van bedrijven verwacht, waarvan de impact op dit moment nog niet overzien kan worden. Zeker is wel, dat bedrijven in Hellevoetsluis van deze nieuwe investeringen kunnen profiteren; mogelijk dat bedrijven die op enige afstand van de haven gevestigd kunnen zijn, ook Hellevoetsluis als vestigingsplaats zullen overwegen.

De agrarische sector

In het buitengebied van Hellevoetsluis zijn agrarische bedrijven gevestigd in de akkerbouw, veeteelt en tuinbouw. Het aantal agrarische bedrijven is de laatste vijf jaar met bijna 25% afgenomen. Deze afname heeft zich overigens in de gehele branche voorgedaan. Er heeft schaalvergroting plaatsgevonden, om de rentabiliteit van de het bedrijf te kunnen bewaren, maar waarbij het aantal werknemers daarentegen ongeveer gelijk gebleven. Dat wijst er op, dat de investering in de mechanisatie en voorzieningen per hectare dermate hoog is geworden, dat de (resterende) loonkostenfactor iets minder van invloed lijkt te zijn geworden op de prijsvorming. Door de steeds scherper worden marktprijzen zal de schaalvergroting zich ook de komende jaren nog doorzetten en de kleinere bedrijven zullen zich uiteindelijk genoodzaakt zien de bedrijfsvoering te beëindigen.

De agrariërs die hun bedrijfsvoering beëindigen kunnen gebruik maken van de Ruimte voor Ruimte-regeling. Met de Ruimte voor Ruimte-regeling wordt geprobeerd de kwaliteit van het landelijk gebied te verbeteren zonder dat het tot uitgaven van de overheid leidt. Deze kwaliteitsverbetering wordt gerealiseerd door agrarische bedrijfsgebouwen te slopen en de kosten die dit met zich meebrengt te financieren via de uitgifte van woningbouwlocaties. De Ruimte voor Ruimte-regeling kan via het bestemmingsplan geregeld worden.

De ontwikkelingen in de agrarische sector kunnen van invloed zijn op het toeristisch recreatieve product van Voorne-Putten en vice versa. Immers: de agrariër is tevens de beheerder van een groot gedeelte van de open ruimte, die ook als aantrekkelijk 'decor' voor de toerist dienst doet. Daarnaast ontplooiën agrariërs steeds vaker nevenactiviteiten op het gebied van recreatie en toerisme om het hoofd boven water te kunnen houden. Het behoud van de open ruimte is daarmee niet alleen van belang voor de agrarische sector zelf en voor de woonkwaliteit van de inwoners van Hellevoetsluis, maar indirect ook voor de werkgelegenheid. Daarnaast is het zorg dat er ruimte wordt geboden voor nevenactiviteiten, zoals camping, bed en breakfast, kaasboerderij, zorg etc.

Zakelijke dienstverlening en starters

De zakelijke dienstverlening op Voorne-Putten is lokaal en regionaal georiënteerd, waarbij Hellevoetsluis één van de centra is. De zakelijke dienstverlening in Hellevoetsluis laat de afgelopen jaren een stijgende lijn zien. Het aantal arbeidsplaatsen is de afgelopen vijf jaar met circa 150 gegroeid, het aantal vestigingen met circa 50. Hiermee is echter de doelstelling uit de Economische Beleidsnota 2001-2010 niet gehaald, welke uitging van +75 bedrijven. Hellevoetsluis kent geen solitaire kantoorlocaties. De zakelijke dienstverlening is voornamelijk gevestigd op solitaire locaties in de kern en in de woonomgeving. De Werken aan Huis regeling van de gemeente biedt daartoe ook de mogelijkheden. De regeling staat toe dat maximaal 25 m² bedrijfsruimte in een woning gecreëerd mag worden. Een eventuele ontheffing tot 40 m² is mogelijk, mits het parkeren op een juiste manier opgelost kan worden.

De groei van de dienstensector en de afname van de industrie zijn meer verweven dan op het eerste gezicht wellicht lijkt. Kennis wordt steeds gespecialiseerder, maar is ook steeds eenvoudiger via computer en internet bereikbaar. Daarbij is het in de industrie al lang de gewoonte zoveel mogelijk uit te besteden en wordt gebruik gemaakt van preferred suppliers en co-makership. Ook kleine dienstverlenende bedrijven hebben vaak contracten met grote bedrijven van naam.

Zoals al aangegeven is het aantal startende ondernemingen enorm gestegen in Hellevoetsluis. Deze nieuwe bedrijven richten zich in de meeste gevallen echter op vormen van verzorgende dienstverlening en zijn gevestigd in de woonwijk. In Hellevoetsluis bestaat de Vereniging Startersnetwerk Hellevoetsluis. Dit is een initiatief van plaatselijke ondernemingen ondersteund door de gemeente en de kamer van Koophandel dat voorziet in gratis ondersteuning van startende ondernemers met het opstellen van een ondernemingsplan. De gemeente heeft geen expliciet onderzoek laten uitvoeren, naar de mate waarin de Werken aan Huis regeling aan het aantal starters een stimulerende bijdrage heeft geleverd, maar er mag van worden uitgegaan, dat het de start van veel bedrijven zeker zal hebben vereenvoudigd.

3.5 Gemeentelijke dienstverlening

De kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening is een belangrijk onderdeel van het goed en prettig kunnen ondernemen. TNS-NIPO heeft een benchmarkonderzoek gedaan naar het ondernemersklimaat in Hellevoetsluis. Middels een telefonische enquête is ondernemers gevraagd naar de binding met de gemeente, contact met de gemeente en de gemeentelijke dienstverlening en ondernemersklimaat. In totaal zijn 126 ondernemers geïnterviewd met een non-respons van 544 (68 afspraken, 260 geen gehoor/verkeerd nummer en 216 weigering). Opgemerkt moet worden dat de antwoorden van de respondenten niet altijd op basis van eigen ervaring zijn gegeven maar deels ook op basis van perceptie.

Tijdens het interview is de respondenten gevraagd aan te geven welk belang zij hechten aan diverse gemeentelijke aandachtsvelden en daarnaast is hen gevraagd aan te geven welk oordeel zij geven aan die gemeentelijke aandachtsvelden. Het resultaat is in tabel 3.6 weergegeven. Op basis van de uitkomsten zijn over de aandachtsvelden aanbevelingen gedaan. Deze zijn terug te vinden in bijlage 1.

Tabel 3.6 Uitkomsten benchmarkonderzoek Hellevoetsluis

		Belang voor ondernemingsklimaat volgens de ondernemers:		
		Belangrijker dan gemiddeld	Gemiddeld belang	Minder belangrijk dan gemiddeld
Oordeel (ten opzichte van benchmark):	Bovengemiddeld	<i>Woonklimaat</i> <i>Veld 1</i>	<i>Startersbeleid</i> <i>Toerismebeleid</i> <i>Veld 2</i>	 <i>Veld 3</i>
	(Ongeveer) gemiddeld	<i>Verkeersbeleid</i> <i>Veld 4</i>	<i>Gemeentelijke dienstverlening</i> <i>Veld 5</i>	<i>Arbeidsmarktbeleid</i> <i>Communicatie door gemeente</i> <i>Veld 6</i>
	Benedengemiddeld	 <i>Veld 7</i>	<i>Ruimtelijk beleid</i> <i>Veld 8</i>	 <i>Veld 9</i>

De dienstverlening van de gemeente kan verbeterd worden doormiddel van het opzetten van een kwaliteitshandvest. Een kwaliteitshandvest is een protocol waarin de gemeente vastlegt welke werkwijze zij hanteert voor de afhandeling van vragen en/of klachten van ondernemers en burgers.

3.6 Ambities

Ten behoeve van de verdere versterking van de productiestructuur zijn voor de periode tot 2020 de volgende brede ambities geformuleerd:

1. De ambitie is Hellevoetsluis in nauwe samenwerking met de gemeenten op Voorne-Putten nadrukkelijk als toeristisch-recreatief op de landelijke, Belgische en Duitse kaart te zetten.
En daarbij Voorne-Putten en Hellevoetsluis te profileren als regio voor de water-, natuur en rust zoekende toerist in alle leeftijden en met uitgebreide zorg- en leisurevoorzieningen in unieke combinaties.

Een en ander zal zichtbaar gemaakt worden door het inrichten van een uitvoeringsgerichte task-force, te starten vanuit Hellevoetsluis, maar zo snel mogelijk op te schalen naar het niveau van Voorne-Putten.

2. De ambitie is het detailhandelsaanbod in omvang en differentiatie te brengen op het niveau van vergelijkbare gemeenten. Daarbij wordt vooral een verbreding van het aanbod van niet-dagelijkse goederen nagestreefd, in combinatie met een verdere uitbreiding van De Struytse Hoeck. Een spoedige start is gewenst.
3. Detailhandel en horeca zijn als sectoren economisch met elkaar verbonden. De actualisatie van het detailhandelsbeleid zal worden gecombineerd met de actualisatie van het horecabeleid en zal worden gelegd naast de plannen voortkomend uit de toeristisch-recreatieve nota.
4. De ambitie is het areaal aan landbouwgronden ook in de periode tot 2020 zoveel mogelijk te handhaven en de agrarische bedrijven in de gelegenheid te stellen de noodzakelijke schaalvergroting door te voeren en gewenste nevenactiviteiten te kunnen ontplooiën. De openheid van het landschap is ook van belang voor de woonomgeving en het toeristisch product Voorne-Putten. De openheid zal dan ook in de herziening van het bestemmingsplan buitengebied als leidraad worden opgenomen.
5. De ambitie is het huidige succesvolle huisvestingsbeleid voor werken aan huis en voor starters te continueren. Nadere analyse zal moeten uitwijzen op welke punten en met welke middelen aanpassingen noodzakelijk zijn. Vanuit de behoefte aan kantoorruimte zal tevens worden bezien of het gewenst is een separate kantoornota op te stellen.
6. De samenwerking van de gemeente in de Economische Raad en het Platform Bedrijfsleven zal worden geïntensiveerd. De Economische Raad zal worden voorgesteld periodiek de voortgang van het economische klimaat te monitoren en te bespreken en daar ook de voortgang van de voorgenomen maatregelen in te betrekken. De organisaties, die gezamenlijk het Platform Bedrijfsleven Hellevoetsluis vormen zal gevraagd worden ieder naar eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden een concrete bijdrage te leveren aan de maatregelen. Ten behoeve van de samenwerking op Voorne-Putten zullen initiatieven worden genomen om tot intensivering van de samenwerking en afstemming van het te voeren beleid te komen. Op de schaal van de Stadsregio Rotterdam zal een actieve bijdrage worden geleverd aan de Stuurgroep en de Werkgroep van het REO (Regionaal Economisch Overleg) van de Stadsregio Rotterdam. Waar mogelijk zal de gemeente een beroep doen op de regelingen van de provincie Zuid-Holland, zoals de UHB (Uitvoeringssubsidie Herstructurering Bedrijventerreinen)

of op de ondersteuning van de SRR en het REO (bijvoorbeeld inzet van de regionaal procesmanager bedrijventerreinen).

4. WERKLANDSCHAPPEN

4.1 Inpassing

De inpassing van functies in het landschap of in het stedelijk gebied vraagt een zorgvuldige afweging. Al meerdere malen is aangegeven, dat de ruimtelijke kwaliteit van Hellevoetsluis van invloed en van belang is op het leef-, werk-, en ondernemersklimaat. Daar waar de VROM-Raad pleit voor het combineren van wonen en werken²⁴ zijn in Hellevoetsluis al meerdere werklandschappen aanwezig. Meest voor de hand liggend is het buitengebied, dat het werklandschap van de agrariër is, dat tevens wordt gebruikt door de toerist en recreant. In de woonwijken van Hellevoetsluis zijn veel bedrijfjes gevestigd, ook dat mag een werklandschap genoemd worden. En dan zijn er de locaties zoals de Vesting, De Struytse Hoeck en de bedrijventerreinen.

Niet elke werkfunctie laat zich 'mengen', soms is het beter de functies gescheiden te houden en daar waar voor dergelijke functies weinig ruimte is, de feitelijke benutting ook goed te reguleren. Daarbij kan met name aan bedrijventerreinen worden gedacht. De juridisch-planologische verankering ervan ligt in het gemeentelijke ruimtelijke beleid.

4.2 Werklocaties

Bedrijventerreinen

Hellevoetsluis beschikt over vijf bedrijventerreinen, met een gezamenlijke omvang van 75 hectare. Slechts een kwart van de totale werkgelegenheid bevindt zich op de bedrijventerreinen. Kickersbloem 1 en 2 zijn de grootste bedrijventerreinen en zijn gelegen aan de rand van Hellevoetsluis. De bedrijventerreinen Molshoek en de Kulck liggen midden in de woonomgeving. Bedrijventerrein Veerhaven is het enige natte bedrijventerrein in de gemeente. Voor de Veerhaven is een nota van uitgangspunten opgesteld. In de Veerhaven vindt een herontwikkeling plaats naar kleinschalige watersportgebonden bedrijvigheid en woningbouw. Daarnaast bestaan er plannen de binnenstedelijke bedrijventerreinen Molshoek en de Kulck te transformeren naar woningbouw en/of woonwerk eenheden. De uit te plaatsen bedrijven kunnen dan een nieuwe vestigingsplaats vinden op het nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein Kickersbloem 3. Aangrenzend aan de bestaande Heliushaven wordt een stuk grond uitgegeven voor de ontwikkeling van een watersportservicepunt. Het concept voor de Heliushaven is onderscheidend aan dat van de Veerhaven.

---

²⁴ VROM-Raad: Nota Werklandschappen 2007

De bedrijventerreinen voorzien voornamelijk in de lokale behoefte en kennen relatief weinig grootschalige bedrijven. De laatste jaren is er geen voorraad en daarmee uitgifte van nieuw terrein geweest. Er is veel belangstelling, voornamelijk van lokale bedrijven, voor nieuw bedrijventerrein.

Het bedrijventerrein Kickersbloem 1 is ontwikkeld in de 70-er jaren en wordt thans zeer intensief benut. Er is voldoende dynamiek op het terrein inclusief verbeteringen of herinvesteringen op de private gronden. De gemeente heeft meerdere malen samen met ondernemers gepoogd de kwalitatieve verbetering van het terrein (inclusief de openbare ruimte) gezamenlijk ter hand te nemen. Tot op heden is het echter nog niet gelukt op Kickersbloem 1 een vorm van samenwerking met de ondernemingen tot stand te brengen. Hierop heeft de gemeente de verbeteringen, zoals handhaving parkeerverbod vrachtwagens in het weekeinde de aanleg van de rotonde en de toekomstige aanleg van de tweede rotonde zelf ter hand genomen. De wens om tot een gezamenlijke beheergroep of tot parkmanagement te komen blijft echter bestaan.

Kickersbloem 2 is van recentere datum, waarbij de ondernemers in overleg met de gemeente en met inzet van gemeentelijk budget zelf de inrichting van de openbare ruimte hebben verzorgd. Op het terrein is collectieve bewaking en met ondersteuning van het ministerie van Economische Zaken kon ook een aan de bewaking gekoppeld afsluitingssysteem worden gerealiseerd.

Aangrenzend aan de bestaande bedrijventerreinen Kickersbloem 1 en 2 wordt Kickersbloem 3 ontwikkeld, waarvan de totale omvang 96 ha bruto (60 ha netto) zal bedragen²⁵. Het terrein wordt ontwikkeld om de lokale behoefte aan bedrijventerrein uit Hellevoetsluis op te vangen, zoals enkele grote bedrijven uit het centrum. Op het terrein zullen de sectoren nijverheid, groothandel en dienstverlening worden gefaciliteerd.

Tabel 4.1. Overzicht bedrijventerreinen Hellevoetsluis

Bedrijventerreinen	Bruto ha.	Netto ha.	Segmentering	Vestigingen	Arbeidsplaatsen	TQ bruto	TQ netto
Kickersbloem 1	42	22	Regulier	98	985	23	45
Kickersbloem 2	15	11	Regulier	48	642	43	58
Molshoek	3	3	Regulier	11	169	56	56
Veerhaven	3	2	Havengebonden	13	21	7	11
De Kulck	10	6	Groot	18	443	44	74
Totaal	73	44		188	2.260	31	51

Bron: bedrijvenregister Zuid-Holland

TQ: terreinquotient: aantal arbeidsplaatsen per ha.

²⁵ De eerste fase van Kickersbloem 3 omvat 44 ha bruto (31 ha netto)

Tabel 4.1 geeft tevens de terreinquotiënten per terrein weer. Het meest intensief benutte terrein in arbeidsplaatsen is De Kulck, terwijl Veerhaven het meest extensief benutte terrein in arbeidsplaatsen is. Doordat de laatste jaren er geen uitgeefbare bedrijfsgrond beschikbaar was, is het aantal arbeidsplaatsen per ha de laatste jaren gestegen. De intensievere benutting van de kavel heeft een bovengrens, die op een aantal kavels zeker bereikt is. Voor deze bedrijven is hervestiging op Kickersbloem 3 mogelijk een oplossing.

In de Structuurschets Kickersboem 3 is de doelstelling van 60 arbeidsplaatsen per ha benoemd. Het aantal arbeidsplaatsen per ha op de huidige bedrijventerreinen ligt lager. Bovendien hebben bedrijven op hun kavel expansiemogelijkheden nodig om niet direct na enkele jaren wederom te moeten verhuizen. Verhuizen is voor een bedrijf gemiddeld een factor 10 kostbaarder dan verbouwen en ter plaatse uitbreiden. In de uitgifte van Kickersbloem 3 zullen de gemeentelijke instrumenten en eisen hierop afgestemd moeten zijn²⁶.

Solitaire vestiging en functiemenging

In voorafgaande paragrafen is reeds op de betekenis van solitaire vestigingen en functiemenging ingegaan.

Regionale afstemming in product kwaliteiten

De Stadsregio Rotterdam kampt met een forst tekort aan bedrijventerrein. De nieuw te ontwikkelen locaties zijn in RR2020 aangegeven en regionaal vastgesteld bij Brielle (uitbreiding Seggelant), en tussen Bernisse en Spijkenisse. Zoals ook uit het overzicht van terreinen uit het provinciaal register blijkt (zie figuur 4.1) worden bedrijventerreinen nog te veel en te vaak gesegmenteerd aan de hand van bedrijfstype in plaats op basis van de kwaliteiten van het product, te weten het bedrijventerrein zelf. De inrichtingskwaliteiten, de ontsluiting, de inpassing in de omgeving bepalen gezamenlijk de draagkracht van het terrein en daarmee de aantrekkelijkheid voor zich te vestigen bedrijven.

Het verdient daarom aanbeveling voor alle bedrijventerreinen beheer- en beeldkwaliteitplannen op te stellen, te beginnen in Hellevoetsluis en bij voorkeur af te stemmen met geheel Voorne-Putten. In de beeldkwaliteitplannen kunnen ook elementen van duurzaam ondernemen worden opgenomen, zoals benutting restwarmte, grijswater, output-input koppeling, etc. Op deze wijze kan ook de regionale segmentering daadwerkelijk inhoud worden gegeven.

---

²⁶ Bijvoorbeeld door het weigeren van bedrijven die te weinig werkgelegenheid genereren.

4.3 Bereikbaarheid en verkeer

Hellevoetsluis is gelegen aan de N57, de Dammenroute tussen Rotterdam en Vlissingen. Tevens is Hellevoetsluis middels de N484 verbonden met de A15. De vele pendelaars tussen met name Hellevoetsluis en Rotterdam zorgen voor een behoorlijke congestie elke dag. Deze congestie vindt voornamelijk in de spits plaats. Dit komt de bereikbaarheid van Hellevoetsluis niet ten goede. De bedrijven geven aan geen grote problemen te ondervinden aan de bereikbaarheid van Hellevoetsluis. Dit heeft voornamelijk te maken met de tijdstippen waarop gebruik wordt gemaakt van het wegennetwerk. De interne verkeerstructuur van Hellevoetsluis voldoet op dit moment niet. Toekomstige trends en ontwikkelingen zoals de geplande woningbouwplannen, het stijgende aantal tweeverdieners, groei van het autogebruik etc. voorzien een verdere stijging van het aantal verkeersbewegingen. In de toekomst zijn interne en externe verkeersingrepen noodzakelijk.

4.4 Ambities

Voor het behoud van een goed vestigingsklimaat in combinatie met de ruimtelijke kwaliteiten van Hellevoetsluis zijn de volgende ambities geformuleerd:

1. De ambitie is de economische dynamiek en het behoud van de ruimtelijke kwaliteiten van Hellevoetsluis met elkaar te verbinden. Dit betekent dat beleidsafwegingen met gelijk gewicht moeten worden beoordeeld. In de bestemmingsplannen zal de economische toets (hoeveel werkgelegenheid levert het op) met dezelfde kwaliteit en zorgvuldigheid plaats vinden als de andere verplicht te maken toetsen.
2. De ambitie is bedrijvigheid waar mogelijk door middel van functiemenging in het stedelijk gebied te plaatsen en de beschikbare bestaande en nieuwe ruimte op bedrijventerreinen intensief te benutten. De doelstelling bedraagt 60 arbeidsplaatsen per hectare als eindbeeld en gerekend over de totale oppervlakte van alle bedrijventerreinen gezamenlijk.
3. De ambitie is de groei van voorzieningen ten behoeve van bijvoorbeeld toerisme, recreatie en wellness in schaal en maat zo in de omgeving in te passen dat het past binnen de uitgangspunten uit de Structuurplan Hellevoetsluis 2010+. Hiermee wordt de ruimte voor agrariërs zoveel mogelijk gehandhaafd en wordt aan de andere kant voldoende groei voor de sector wordt gecreëerd. Daarbij wordt uitgegaan van het principe 'ja, tenzij...'
4. De ambitie is voor alle bedrijventerreinen een zo hoog mogelijk kwaliteitsniveau te realiseren. Dit kan gerealiseerd worden door middel van herstructurering, het instellen van parkmanagement, beheer- en beeldkwaliteitplannen en functionele mogelijkheden van het bestemmingsplan verruimen. Er is geen kantoorontwikkeling gewenst op bedrijventerreinen.

5. CONCRETE DOELEN EN MAATREGELLEN

5.1 Concrete doelen

In de voorafgaande hoofdstukken zijn 16 brede ambities geformuleerd, die verder uitgewerkt zullen worden naar concrete doelen en maatregelen. Daarbij is een onderscheid gemaakt naar:

Tabel 5.1 Moeten, willen, kunnen

-
- **Moeten:** Maatregelen die in ieder geval genomen zullen moeten worden;
  - **Willen:** Maatregelen, die de ambities van de gemeente reflecteren;
  - **Kunnen:** Initiatieven van derden, waar de gemeente ruimte of gelegenheid voor wil bieden.
-

De ambities zijn vertaald naar een concrete doelstelling voor het werkgelegenheidsdraagvlak en de werkgelegenheid. De bevolking zal in 2020 gegroeid zijn tot ongeveer 42.400 personen²⁷. De arbeidsparticipatie zal in ieder geval met 2% punten zijn gestegen naar het landelijk gemiddelde. De doelstelling is het aantal werkende te laten stijgen met 2.300 ('moeten') tot met 2.900 personen ('kunnen') en het aantal geregistreerde werk met deze laatste doelstelling te laten dalen tot 600 personen.

Tabel 5.2 Doelstelling werkzoekenden

Ambitie werkzoekenden:	2007		2020	
Bevolking	39.600	100%		42.400
Potentiële Beroepsbevolking	29.900	76%		32.200
Beroepsbevolking	19.700	50%	+2%	22.000
Werkenden	18.500	47%		21.400
Geregistreerde werkzoekenden	1.200	3,0%	1,5%	600

Uitgaande van de groei van de beroepsbevolking bedraagt de voorgenomen groei in aantal arbeidsplaatsen 1.250 - 3.400. Daarvan kunnen er circa 1800 – 3.400 arbeidsplaatsen op termijn op Kickersbloem 3 worden gerealiseerd. Dit aantal arbeidsplaatsen is gebaseerd op totale uitgifte van Kickersbloem 3 (60 ha netto). Als alleen van de uitgifte van de 1^e fase (30 ha netto) van Kickersbloem 3 wordt uitgegaan kunnen 350-1.700 arbeidsplaatsen in alle andere bedrijven worden gerealiseerd. Een stijging van het aantal arbeidsplaatsen leidt automatisch tot een stijging van het aantal pendelbewegingen.

Doelstelling is toerisme, recreatie en wellness te laten voorzien in een groot deel van de groei van deze werkgelegenheid. Dit betekent eveneens dat ingezet wordt op

---

²⁷ Gemiddelde van de groeiprognozes van CBS, PRIMOS

een groei van het aantal arbeidsplaatsen in toerisme en recreatie en in het overnachten en dagbezoeken aan Hellevoetsluis.

Bij een verdubbeling van de huidige 100fte, bij 200-300 arbeidsplaatsen betekent dit 400-600 arbeidsplaatsen in 2020. (Dit is het equivalent van extra overnachtingen). Een deel van de banen in de toerisme en recreatie zijn banen in de horeca en de detailhandel. Voor de groei in alle overige sectoren wordt daarmee uitgegaan van 0 tot 1.100 extra arbeidsplaatsen.

Tabel 5.3 Doelstelling Werkgelegenheid

Ambitie werkgelegenheid:	2007	2020		
		Moeten	Willen	Kunnen
Werkgelegenheid	9.771	11.000	12.100	13.200
Werkgelegenheidsdraagvlak	50%	50%	55%	60%
Groei:		1.250	2.300	3.400
Per sector:				
Kickersbloem 3		900	1.500	1.700
T&R		300	400	600
Overige sectoren		-	400	1.100

5.2 Opstellen van maatregelen

De ambities van de gemeente Hellevoetsluis zijn vertaald in een maatregelenprogramma. Het programma bevat maatregelen die zich reeds in de opstartfase bevinden, maatregelen die gecontinueerd worden vanuit het huidige beleid en nieuwe maatregelen.

De nota is een gemeentelijke nota met maatregelen die door de gemeente in een trekkende rol zullen worden uitgewerkt en opgepakt. Maar er is altijd samenwerking met derden gewenst en in een aantal gevallen zullen deze ook de verdere uitwerking van de maatregelen ter hand kunnen nemen. Er wordt van uit gegaan, dat de huidige overlegstructuren voldoende zullen zijn om deze samenwerking te bespreken en de entameren. Dit betekent echter ook, dat de gemeente in ieder geval de opstartfase van de maatregelen uit de nota initieert.

De maatregelen met de hoogste prioriteit zijn de ontwikkeling, uitgifte en beheer van Kickersbloem 3, uitbreiding van De Struytse Hoeck en het actief doorontwikkelen van toerisme en recreatie. De ontwikkeling van Kickersbloem 3 is ook reeds als één van de 15 topprioriteiten benoemd.

De maatregelen zijn verder gerangschikt naar de volgende thema's: arbeidsmarkt, omgeving en samenwerking, maar hebben een verschillende prioriteit en fasering.

Er is onderscheid gemaakt in drie periodes; 2008 (vanaf september), 2009/2010 en na 2010 (nieuwe collegeperiode).

De prioriteit is bepaald op basis van het belang van de maatregel, de status (is het een nieuwe maatregel of is er een start meegemaakt) en voorbereidingstijd alvorens gestart kan worden met de uitvoering van de maatregel. De economie zal zich blijven ontwikkelen, derhalve zullen de maatregelen in ieder geval eenmaal per drie jaar op hun relevantie worden geëvalueerd en zal een geactualiseerd maatregelenprogramma worden opgesteld.

De uitwerking van de maatregelen vraagt om voldoende inzet en middelen. Voor het grootste deel zal de dekking komen uit de (meerjaren-)begroting van de gemeente zelf. Maar het is aan te bevelen ook capaciteit vrij te maken voor een deeltijd fondsen- en subsidieverwerfer. De maatregelen dienen in de komende periode verder in concrete projecten en acties te worden uitgewerkt. Dan kan ook een gedetailleerde inschatting gemaakt worden van de benodigde inzet en kosten. Een zeer grove en globale inschatting van de extra benodigde inzet en middelen geeft aan:

	Extra gemeentelijke inzet	Extra middelen
2008	200-250 uur	€ 20.000 – € 40.000
2009/2010	1.500-2.000 uur.	€ 300.000 – € 350.000
Na 2010	400 en 500 uur	€ 20.000 – € 40.000
	plus inzet en middelen op de geactualiseerde maatregelen en maatregelen, die een structureel karakter hebben gekregen	

De geraamde inzet is exclusief de inzet en middelen van de maatregelen het nationale evenement, de ontwikkeling van Kickersbloem 3 en eventuele infrastructurele maatregelen die bijvoorbeeld voortkomen uit de herstructurering van de bedrijventerreinen.

5.3 Maatregelen

Maatregelen arbeidsmarkt:

Titel/doelstelling:	1. Potenties van de potentiële beroepsbevolking benutten
Inhoud	<p>Er is een grote 'stille voorraad' van personen in Hellevoetsluis, die zich niet als beschikbaar hebben gemeld voor de arbeidsmarkt, maar bij passende arbeid graag zouden willen werken.</p> <p>Sleutelwoorden daarbij zijn onder meer: parttime en tijdens schooluren.</p> <p>Het project voorziet in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek naar de inhoud en richting van de vraag • Uitwerking in concrete acties. In maatregel 4, 5 en 6 zijn reeds voorbeeld acties gegeven.
Participanten	CWI/UWV, Uitzendbureaus, gemeente
Fasering	Start 2008

Titel/doelstelling:	2. Beroepsstages en scholieren binden, stimuleren technische beroepen
Inhoud	<p>Het is tegenwoordig moeilijk om goede werknemers te krijgen. Scholieren en studenten zouden tijdens hen studie al in contact moeten komen met potentiële werkgevers en zo ervaring op doen over hun interessevelden. Bedrijven leren studenten vroegtijdig kennen en kunnen hun mogelijk een baan aanbieden.</p> <p>De maatregel houdt het opzetten van een netwerk in, waar het onderwijs, gemeente, bedrijven, MKB en mogelijk een intermediair in participeren. Een jaarlijkse banenmarkt organiseren voor jongeren is een voorbeeld van een concrete actie die het netwerk gezamenlijk kan oppakken.</p> <p>Er is een bedrijf wat de rol van intermediair vervult. Het gaat op dit moment voornamelijk over de invulling van civiel-technische bijbanen en traineeships. In de toekomst zou uitbreiding naar andere sectoren ook een optie zijn.</p>
Participanten	Gemeente, Onderwijs, het MKB in de gemeente Hellevoetsluis, intermediair
Fasering	Start 2008, doorloop naar 2009/2010

Titel/doelstelling:	3. Voortzetten Fase 4 beleid, verbeterde afstemming CWI/UWV-gemeente-uitzendorganisaties, ondernemers
Inhoud	<p>Deelname aan het arbeidsproces, ook voor personen op (enige) afstand van de arbeidsmarkt blijft belangrijk.</p> <p>Voorgesteld wordt in overleg tussen CWI/UWV, uitzendbureaus en de Sociale Werk Voorziening (SWV) te bezien welke aanvullende re-integratie trajecten gedefinieerd zouden kunnen worden.</p> <p>Ook dienen mogelijkheden te worden onderzocht voor een structurele samenwerking tussen CWI/UWV en ondernemers voor het in dienst nemen van langdurig werklozen. Deze maatregel kan in combinatie met maatregel 19 worden uitgevoerd.</p>
Participanten	CWI/UWV, SWV, bedrijfsleven, gemeente
Fasering	Start 2008

Titel/doelstelling:	4. Continuering en verbeteren van het startersnetwerk
Inhoud	<p>Het aantal mensen dat een eigen bedrijf begint is groeiende. Bij het opstarten van een bedrijf moeten veel dingen geregeld worden, te beginnen met het opstellen van een ondernemingsplan waarbij het Startersnetwerk actief is. Ook tijdens de uitoefening van de bedrijfsvoering kunnen er diverse vraagpunten ontstaan. Hiervoor is de Stichting Ondernemersklankbord. Elkaar ondersteunen en ook van elkaars kennis en kunde (commercieel) gebruik maken kan de groep als zodanig versterken. Hiermee houdt het Contact Jonge Bedrijven Hollandse Eilanden zich bezig.</p> <p>Ook in de potentiële beroepsbevolking bevinden zich mogelijk beoogde startende ondernemers.</p> <p>De maatregelen voorzien in het continueren en verbeteren van het bestaande startersnetwerk. Te denken valt aan het organiseren van bijeenkomsten samen met een van de ondernemersverenigingen en kan van daaruit naar behoefte worden uitgebouwd.</p> <p>De rol van de gemeente ligt in het communiceren van het bestaan van het startersnetwerk en hiervoor budget beschikbaar te stellen. Daarnaast kan de gemeente faciliteiten bieden voor de locatie van de bijeenkomsten.</p>
Participanten	Gemeente, ZZP'ers, potentiële starters, KvK, ondernemersverenigingen
Fasering	Start 2008, doorloop in 2009/2010

Titel/doelstelling:	5. Nieuwe opleidingen: zorg en horeca en toerisme, gekoppeld met imago campagne
Inhoud	De vraag naar arbeid is continue in beweging. Het gaat hier om het type vraag maar ook om de vraag naar arbeid in Hellevoetsluis. In de toekomst wordt er meer vraag naar arbeid in de zorg verwacht. Ook technisch en horeca personeel zijn schaars. Het onderwijsaanbod in Hellevoetsluis dient hier nader op afgestemd te worden. De opleidingen dienen beter op de vraag aan te sluiten. De maatregel houdt in het onder de loep nemen van het onderwijsaanbod. Vanuit de vorige Economische Beleidsnota is een platform Onderwijs-Arbeidsmarkt opgericht. Dit functioneert op dit moment niet. Deze maatregel is een actie die het platform kan gaan oppakken.
Participanten	Onderwijs, gemeente, bedrijfsleven
Fasering	Start 2009/2010

Titel/doelstelling:	6. Match vraag naar en aanbod van arbeid
Inhoud	De vraag naar en aanbod van arbeid dienen beter op elkaar afgestemd te worden. Voor met name de grote 'stille voorraad' kan een beurs worden georganiseerd waar de ondernemers van Hellevoetsluis zich presenteren. De gemeente kan faciliteiten bieden voor het organiseren van een dergelijke beurs. De gemeente heeft op dit moment al afspraken met het CWI over samenwerking op dit vlak.
Participanten	Uitzendbureaus, CWI/UWV, Bedrijfsleven, gemeente
Fasering	Start 2008

Maatregelen Bedrijvigheid:

Titel/doelstelling:	7. Aanleg bedrijventerrein Kickersbloem 3
Inhoud	De uitgifte van bedrijventerrein Kickersbloem 3 staat hoog op de agenda van het College. Er heeft al jaren geen uitgifte van nieuw terrein meer plaatsgevonden in Hellevoetsluis. Het is daarom van groot belang dat de aanleg van Kickersbloem 3 snel wordt gerealiseerd. Er zijn diverse andere projecten die ook vertraging oplopen als de aanleg van Kickersbloem 3 nog lang op zich laat wachten. De structuurschets Kickersbloem 3 is vastgesteld. De start van de uitgifte van Kickersbloem 3 staat gepland voor 2009/2010.
Participanten	Gemeente, Stadsregio Rotterdam, provincie Zuid-Holland, ontwikkelaars
Fasering	Start 2009/2010

Titel/doelstelling:	8. Toeristisch-recreatieve commerciële zorg: start: haalbaarheidsonderzoek formules
Inhoud	Door de vergrijzing neemt de vraag naar zorg alleen maar toe. Ook gaan mensen tegenwoordig steeds meer op vakantie. Er kan een markt liggen in het combineren van zorg en recreatie. In Hellevoetsluis liggen initiatieven voor de ontwikkeling van voorziening van deze doelgroep. Ook in de zorg zijn aanbieders op zoek naar het vinden van andere markten. De maatregel houdt een haalbaarheidsstudie in naar de mogelijkheden van het aanbieden van recreatie in combinatie met zorg. Afstemming gewenst met de op te stellen zorgvisie.
Participanten	Gemeente, zorginstelling, private initiatiefnemers
Fasering	Start 2009/2010

Titel/doelstelling:	9. Invullingsmogelijkheden recreatieve zone
Inhoud	In de structuurnota Hellevoetsluis 2010+ is een recreatieve zone aangewezen waar in de toekomst ruimte intensieve (openlucht)voorzieningen een plek kunnen krijgen. In Hellevoetsluis liggen diverse private initiatieven voor de ontwikkeling. Deze maatregel houdt een uitwerkingsvraagstuk van de invullingsmogelijkheden voor de benoemde recreatieve zone in.
Participanten	Gemeente, Stadsregio Rotterdam, private initiatiefnemers, provincie Zuid-Holland
Fasering	Start 2009/2010

Titel/doelstelling:	10. Campagne: Hellevoetsluis
Inhoud	Hellevoetsluis maakt op dit moment weinig gebruik van haar ligging aan het Haringvliet. Ze zou dit element verder kunnen uitbouwen door het te koppelen aan de historie van de stad. Hellevoetsluis is lid van de band voor Nederlandse en buitenlandse vestingsteden. Op dit moment wordt hier weinig mee gedaan. Dit kan in de toekomst weer meer worden opgepakt. Hierbij valt te denken aan: <ul style="list-style-type: none"> • Het zoeken van een zusterstad. Bijvoorbeeld Chatham in het Verenigd Koninkrijk; • Koppeling met de Marine zoeken: vlootdagen Den Helder: historische component; • Historische beroepsvaart: lichtschip, maar ook: kotter, VOC, sleepboot, mijnneveger.
Participanten	Gemeente, ondernemers, sponsors
Fasering	Start 2009/2010

Titel/doelstelling:	11. Nationaal evenement
Inhoud	<p>Op dit moment worden er twee grote twee jaarlijkse evenementen in Hellevoetsluis georganiseerd; de Shipmate Classic Yaght Regatte en 'De Vestingdagen'.</p> <p>De maatregel voorziet in het uitbouwen van dit evenement in de combinatie met haven en historie.</p> <p>Uitgangspunten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De historie 'levend' maken; • Aanvullende activiteiten organiseren. <p>Gedacht kan worden aan bijvoorbeeld</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het naspelen van een zeeslag op het Haringvliet ten tijde van de Gouden Eeuw; • In samenwerking met Brielle de verovering van Voorne-Putten door de Watergeuzen te ensceneren met een meerdaags event in het openveld. <p>Het organiseren van evenementen zorgt voor extra werkgelegenheid en (toeristische) bestedingen.</p>
Participanten	Gemeente, Toeristisch-recreatieve ondernemers
Fasering	Start 2009/2010

Titel/doelstelling:	12. Vaarrecreatie: do-it-yourself-maintenance
Inhoud	<p>Het watersportseizoen is kort, hetgeen niet wil zeggen, dat er buiten het seizoen geen 'werk aan de winkel' zou zijn. De aantrekkelijkheid van Hellevoetsluis voor de watersporter kan worden uitgebreid als Hellevoetsluis ook alle voorzieningen heeft voor het onderhoud en uitrusting van de jachten.</p> <p>Daarbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Openbare lift om jachten op de helling te zetten; • Hal waar jachteigenaren ruimte kunnen huren om zelf gedurende korte tijd kleine onderhoudswerkzaamheden uit te voeren; • Aansluitend gelegen reparatiebedrijf (hout, polyester, staal, tuigage en zeil, motoren, hydraulisch en elektrotechnische systemen, navigatie, korte cursus faciliteit, etc.). <p>De maatregel voorziet in het opstellen van een plan van aanpak om stapsgewijs tot realisering van de voorzieningen te komen, samen met ondernemingen. De gemeente wil in de Heliushaven een watersportservicecenter gaan ontwikkelen. Op dit moment ligt er een Nota van Uitgangspunten waarin de wensen voor de toekomstige ontwikkeling van het gebied worden beschreven.</p>
Participanten	Gemeente, ondernemers
Fasering	Start 2008

Titel/doelstelling:	13. Herzien detailhandelsbeleid in combinatie met horecabeleid
Inhoud	<p>Het aanbod aan detailhandel bevindt zich voornamelijk in de daarvoor opgezette winkelcentra. Het aanbod horeca in de Vesting is op dit moment op peil. De laatste jaren heeft een aantal nieuwe zaken haar deuren geopend. De ontwikkelrichting 'Het roemruchte verleden' die de Kadernota Toerisme en Recreatie schetst voor de Vesting vraagt een bijpassend aanbod aan horeca. Deze constatering in combinatie met de ambitie op het gebied van toerisme en recreatie die de gemeente Hellevoetsluis nastreeft is reden voor herziening van beide beleidsvelden.</p>
Participanten	Gemeente, winkeliersverenigingen, KvK, Horeca Nederland
Fasering	2009/2010

Titel/doelstelling:	14. Vergroten De Struytse Hoek met vooral differentiatie van het aanbod en herstructurering oude gedeelte
Inhoud	Het aanbod detailhandel in Hellevoetsluis ligt beneden het landelijke gemiddelde. De behoeften van de consument zijn continue aan verandering onderhevig. Om in te kunnen spelen op de ontwikkelingen in de markt dient de Struytse Hoek met haar tijd mee te moeten kunnen groeien. Er is een DPO uitgevoerd waarin wordt aangetoond dat er marktruimte voor uitbreiding van het dagelijks- en het niet-dagelijkse artikelen aanbod. Op korte termijn dienen er vervolgstappen ondernomen te worden.
Participanten	Gemeente, winkeliersverenigingen
Fasering	2009/2010

Titel/doelstelling:	15. Continuering regeling werken aan huis
Inhoud	De huidige regeling wordt geëvalueerd, zowel vanuit de optiek van de gemeente als vanuit de optiek van het betreffende bedrijf. Insteek is te komen tot het continueren en waar gewenst verbeteren van de regeling.
Participanten	Gemeente, ondernemers
Fasering	Start 2009/2010

Titel/doelstelling:	16. Spin-off havenindustriële complex
Inhoud	Kickersbloem 3 is in eerste instantie bedoeld voor de opvang van lokale bedrijven. Voor bedrijven uit de regio kan worden gedacht aan bedrijven, die wel met het havenindustriële complex verbonden zijn, maar in principe of bij voorkeur op enige afstand van de haven gevestigd zouden willen zijn. Daarbij wordt met name gedacht aan allerhande toeleverende technische georiënteerde bedrijven (bijvoorbeeld in de maintenance). De aanleg van de 2 ^e Maasvlakte kan ook voor een extra vraag van afgeleide bedrijvigheid leiden. De maatregel bestaat uit het in kaart brengen van de mogelijke sectoren, het bepalen van de omgevingseisen van deze bedrijven en de wijze waarop deze bedrijven het beste benaderd kunnen worden.
Participanten	Gemeente, Stadsregio Rotterdam, KvK
Fasering	Na 2010

Titel/doelstelling:	17. Stimulering logistieke sector
Inhoud	<p>Gelegen in de schaduw van het havenindustriële complex en goed bereikbaar is het opvallend dat de logistieke sector de laatste jaren in betekenis in de gemeente is afgenomen. De oorzaken zijn echter niet bekend.</p> <p>De maatregel voorziet in het samen met de sector komen tot stimulerende maatregelen. Op dit moment is nog niet aan te geven in welke richting daarbij gedacht zou moeten worden.</p> <p>Derhalve bestaat de eerste stap uit het voeren van een aantal individuele gesprekken met ondernemers in de sector, gevolgd door een rondetafel gesprek, waarbij ingegaan wordt op de mogelijk te nemen maatregelen.</p>
Participanten	Gemeente, transport- en distributie bedrijven
Fasering	Na 2010

Titel/doelstelling:	18. Toeleverancier als nieuwe buurman
Inhoud	<p>Het zelfstandig acquireren van bedrijven door gemeenten is in de praktijk complex, omdat dan alleen uitgegaan kan worden van de vestigingsomgeving. Het toeleveringsnetwerk van de bedrijven in Hellevoetsluis biedt mogelijk een kans om de acquisitie een duidelijker focus te geven.</p> <p>Voor de toeleverancier van buiten de regio kan vestiging dicht bij de afnemer een plus zijn, bovendien neemt het aantal vervoersbewegingen af.</p> <p>De maatregelen voorzien in het samen met de betreffende onderneming analyseren van de toeleveringsstructuur en bezien van mogelijke acquisitiekansen. De kansrijke bedrijven worden vervolgens samen met de gemeente persoonlijk benaderd.</p>
Participanten	Gemeente, bedrijfsleven
Fasering	Na 2010

Titel/doelstelling:	19. Aanbestedingsbeleid gemeente met 5% regel
Inhoud	<p>Maatregel: uitzoeken haalbaarheid invoeren aanbestedingsbeleid met 5% regel. Dit houdt in dat bedrijven verplicht zijn 5% van de vacatures bij een bedrijf opgevuld moeten worden met langdurig werklozen of arbeidsgehandicapten. Stadsregio Rotterdam/ Gemeente Rotterdam hebben 'nieuwe' aanbestedingsregels opgesteld op het gebied van duurzaamheid. Deze dienen meegenomen te worden</p>
Participanten	Gemeente, bedrijfsleven
Fasering	Start 2009/2010

Maatregelen omgeving:

Titel/doelstelling:	20. Regionale afstemming werklocaties
Inhoud	Om tot optimalisering van het gebruik van de werklocaties te komen is het gewenst tot betere regionale afstemming te komen. De aanleg van de 2 ^e Maasvlakte vormt hierbij een extra argument. Er wordt uitgegaan van het bedrijventerrein als product. Dat wil zeggen, dat niet het type bedrijven, maar de kenmerken van het bedrijventerrein zelf op elkaar afgestemd dient te worden. Daarbij kan gedacht worden aan betere regionale afstemming op het gebied van segmentering en fasering van bedrijventerreinen. De maatregel voorziet in het creëren van draagvlak bij de gemeenten op Voorne-Putten voor het opstellen van een regionale bedrijventerrein structuurvisie. Indien draagvlak bestaat overgaan tot uitvoeren van Nota van uitgangspunten en mogelijk visie.
Participanten	Gemeenten op Voorne-Putten, Stadsregio Rotterdam
Fasering	Start 2009/2010

Titel/doelstelling:	21. Duurzame werklocaties
Inhoud	De ontwikkeling van Kickersbloem 3 en de kwaliteitsverbetering (in de openbare en private ruimte) op de bestaande bedrijventerreinen zal de komende jaren van de gemeente en de ondernemersorganisaties veel aandacht vragen. In de maatregel worden meerdere acties voorzien: <ul style="list-style-type: none"> • Opstellen van gecombineerde beheer- en beeldkwaliteitsplannen voor elk van de bedrijvenlocaties, gebaseerd op de principes van de SER-ladder²⁸ en duurzaamheidsaspecten en met een aanzet voor het opzetten van parkmanagement en BGV. • Uitgifte en beheerplan voor Kickersbloem 3, waarin aangegeven is op welke wijze, onder welke voorwaarden tot uitgifte gekomen wordt (in procedure en in gestelde kwalitatieve randvoorwaarden) • Verankering van de afweging 'werken' in alle ruimtelijke visie en bestemmingsplannen van de gemeente. Welke functies zijn toegestaan, hoe wordt de afweging aantal arbeidsplaatsen/opoffering van ruimte gemaakt.
Participanten	Gemeente, Economische Raad
Fasering	Start 2009/2010

²⁸ De SER-ladder verwijst naar een voorstel van de SER waarbij de ruimtelijke mogelijkheden op bedrijventerreinen worden afgewogen. Ten eerste wordt bekeken of op de bestaande bedrijventerreinen nog ruimtewinst te behalen valt, doormiddel van intensievere bebouwing of meervoudig ruimtegebruik. Indien deze mogelijkheden uitgenut zijn kan overgegaan worden tot het uitgeven van nieuw bedrijventerrein.

Titel/doelstelling:	22. Kantoren op maat
Inhoud	<p>Hellevoetsluis heeft geen specifieke kantorenlocatie. Uit de analyse is ook niet gebleken, dat er een grote behoefte zou zijn. Dit mag echter niet betekenen, dat initiatieven tot het ontwikkelen van kantoren daarmee op voorhand worden tegengehouden. Er dient voldoende ruimte geboden te worden voor het ontwikkelen van kantoren op maat. De maatregel voorziet in het opstellen van een beleidskader voor het omgaan met initiatieven voor kantoren.</p> <p>In het beleidskader wordt beschreven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De randvoorwaarden die de gemeente stelt aan de ontwikkeling, zoals inpassing in de omgeving, multifunctionaliteit (mogelijk tot transformatie naar woningen of omgekeerd); • Een samenvattende shortlist, aan de hand waarvan initiatiefnemers de voorwaarden van de gemeenten in een oogopslag beschikbaar hebben.
Participanten	Gemeente, Ondernemers
Fasering	Start 2008, doorloop 2009/2010

Titel/doelstelling:	23. Nieuwe bedrijfsverzamelconcepten voor ZZP'ers
Inhoud	<p>Veel startende ondernemers beginnen hun bedrijfje vanuit huis. Als het bedrijfje eenmaal gevestigd is bestaat na een bepaalde periode vaak toch de behoefte aan een eigen ruimte, bijvoorbeeld om de bedrijfsidentiteit in een eigen kantoornruimte te benadrukken, ruimte voor opslag, of faciliteren van groei.</p> <p>Kleine bedrijfsruimte zijn relatief duur en moeilijk te vinden. Vestiging in een woonwijk leidt vaak snel tot overlast door het parkeren van de bedrijfsvoertuigen.</p> <p>In Hellevoetsluis zijn al enkele locaties aangewezen voor de ontwikkeling van bedrijfsverzamelconcepten. De maatregel bekijkt samen met de marktpartijen de mogelijkheden van andere nieuwe bedrijfsverzamelconcepten, waarbij werken-wonen wordt gecombineerd met multifunctionele atelierruimte en de openbare ruimte zo wordt ingericht, dat er geen wederzijdse overlast ontstaat.</p>
Participanten	Gemeente, Lokale ontwikkelende partijen, woningbouw corporatie, ondernemers
Fasering	Start 2009/2010

Titel/doelstelling:	24. Stimuleren vervoermanagement
Inhoud	<p>In de vorige Economische beleidsnota is het organiseren van vervoersmanagement als activiteiten opgenomen, maar niet uitgevoerd. Toch blijft het optimaliseren van personen- en goederenvervoer een aandachtspunt. Bovendien is in de afgelopen jaren de kennis en ervaring op dit terrein vergroot. Een belangrijk item in de discussie is de problematiek rondom de interne verkeerscirculatieproblemen. Er is op dit moment een verkeerscirculatieplan in de maak.</p> <p>De maatregel voorziet in het uitvoeren van knelpunten en acties die voortkomen uit het verkeerscirculatieplan.</p>
Participanten	Gemeente, Ondernemers
Fasering	Start 2009/2010

Titel/doelstelling:	25. Voorbeeldproject waterbesparing, alternatieve energie bronnen (duurzame energie)
Inhoud	<p>Veel bedrijven zijn reeds intensief bezig met water en/of energiebesparende activiteiten. Immers; zuinig omgaan met natuurlijke bronnen is ook in de bedrijfsvoering een kostenfactor. Op dit moment wordt er een energievisie voor Kickersbloem 3 opgesteld. De maatregel dient hier op aan te sluiten.</p> <p>Het project kan bijvoorbeeld voorzien in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brochure met maatregelen, die bedrijven in Hellevoetsluis al hebben genomen. Doelgroep: andere bedrijven en inwoners Hellevoetsluis. Bijvoorbeeld gecombineerd met een open bedrijven-dag. • Bedrijfsbezoeken in de regio bij bedrijven die vergaande duurzame maatregelen hebben genomen, als voorbeeld voor andere bedrijven in Hellevoetsluis.
Participanten	Gemeente, ondernemers
Fasering	Start 2009/2010

Maatregelen samenwerking:

Titel/doelstelling:	26. Professionalisering centraal ondernemersloket:
Inhoud	<p>Het huidige ondernemersloket van de gemeente wordt verder geprofessionaliseerd. Ook dient de haalbaarheid van het opzetten van een kwaliteitshandvest worden onderzocht.</p> <p>Op dit moment worden de werkzaamheden van het ondernemersloket uitgevoerd door 1 FTE. De afdeling voorlichting is op dit moment al bezig met het maken van een professionaliteitslag. Echter capaciteit ontbreekt.</p> <p>Het ondernemersloket dient als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vast aanspreekpunt voor alle ondernemers voor alle zaken in relatie tot de gemeente; • Coördinatiepunt voor de uitvoering van het economisch beleid • Secretariaat van de Economische Raad; • Eerste aanspreekpunt voor ondernemers met uitbreidingsplannen of op zoek naar nieuwe vestigingsruimte. <p>Het centraal loket vervult een rol, ook als schakelpunt tussen ondernemingen die willen uitbreiden, de makelaardij en de vergunningverlening van de gemeente, met als doel onderneming waar mogelijk te laten herhuisvesten in bestaand bedrijfsnonroerend goed en zo leegstand en onnodig ruimtegebruik tegen te gaan.</p> <p>Werkkapitaal en actiecentrum voor EZ.</p>
Participanten	Gemeente
Fasering	Start 2009/2010

Titel/doelstelling:	27. Economische Raad: Actieprogramma 2008-2020
Inhoud	<p>De Economische Raad is het overkoepelend overleg inzake economische en andere aangelegenheden van de gemeente en de Hellevoetse ondernemers. Om het overleg, maar ook de uitvoering van het economisch beleid in de komende jaren meer inhoud te geven en bovendien beter te kunnen monitoren wordt voorgesteld de maatregelen uit de Kadernota Economie te bundelen tot het actieprogramma.</p> <p>De voortgang van het actieprogramma vormt een vast agenda-punt in overleg van de Raad en wordt minimaal eenmaal per jaar geëvalueerd. In de evaluatie wordt gekeken naar de voortgang van de maatregelen, het halen van de beoogde ambities, de eventuele bijstellingen in de maatregelen.</p> <p>Brainstorm Eens per jaar wordt een open brainstormsessie gehouden, waarbij alle ideeën die in het afgelopen jaar door ondernemers zijn geopperd en door de gemeente zijn verzameld de revue passeren en waarbij in een open setting wordt gesproken over mogelijke nieuwe 'wilde' en creatieve ideeën, die aansluiten bij de ambities van het economisch beleid.</p> <p>Prijs Er wordt een prijs ingesteld voor de beste lokale ondernemer, waarbij de beoordelingscriteria bestaan uit: maatschappelijk ondernemerschap, handelsgeest en duurzaamheid. Er kan aansluiting gezocht worden bij de Rotterdamse ondernemersprijs.</p>
Participanten	Gemeente, Ondernemers
Fasering	Start 2008

LIJST VAN AFKORTINGEN

AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BIR	Bedrijven Info Rijnmond
BGV	Bedrijfsgerichte Gebiedsverbetering
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DPO	Distributie Planologisch Onderzoek
EZ	Economische Zaken
FTE	Full Time Equivalent
KvK	Kamer van Koophandel
MBO	Middelbaar Beroeps Onderwijs
MKB	Midden en Klein Bedrijf
PBH	Platform Bedrijfsleven Hellevoetsluis
PDV	Perifere Detailhandelsvestiging
REO	Regionaal Economisch Overleg
RO	Ruimtelijke Ordening
RPB	Ruimtelijk Plan Bureau
RR2020	Ruimtelijk plan Regio Rotterdam 2020
SER	Sociaaleconomische Raad
SoZa	Sociale Zaken
SRR	Stadsregio Rotterdam
TQ	Terrein Quotiënt
UHB	Uitvoeringssubsidie Herstructurering Bedrijventerreinen
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WWR	Wonen, werken en recreatie
ZZP'er	Zelfstandige Zonder Personeel

BIJLAGE 1: AANBEVELINGEN TNS-NIPO RAPPORT

Aanbevelingen uit het Rapport Ondernemersklimaat Gemeente Hellevoetsluis van TNS-NIPO van februari 2008

Algemeen

De ondernemers in Hellevoetsluis zijn overwegend tevreden met het functioneren van de gemeente. De gemeente wordt slecht op één hoofdindicator benedengemiddeld beoordeeld. Ondanks het feit dat de Hellevoetse ondernemers overwegend tevreden zijn met de gemeente is er natuurlijk altijd ruimte voor verbetering. In deze paragraaf zullen we een aantal beleidsvelden belichten en aangeven wat er mogelijk verbeterd kan worden.

Verkeersbeleid

Het verkeersbeleid is voor de ondernemers in Hellevoetsluis (en voor ondernemers in vrijwel alle gemeenten) van het allergrootste belang: het item wordt genoemd als belangrijkste factor die het gemeentelijke ondernemingsklimaat bepaalt. De gemeente Hellevoetsluis scoort op dit punt gemiddeld.

Vanwege het grote belang verdient het aanbeveling de scores op dit punt op te vijzelen. Het bereikbaarheidsaspect waarop de gemeente het laagst scoort, is de parkeermogelijkheden. Hellevoetsluis krijgt een oordeel dat een heel punt gelegen is onder het gemiddelde van de benchmark. Een uitbreiding van de parkeermogelijkheden zou er zonder enige twijfel toe leiden dat de beoordeling voor de bereikbaarheid toeneemt. Ondernemers die zijn gevestigd op een centrumlocatie zijn het beste te spreken over de parkeermogelijkheden dus de gemeente kan haar focus wat dit betreft verleggen naar woonwijken en bedrijventerreinen.

Woonklimaat

Op het gebied van 'woonklimaat' (gemeente als woonomgeving) scoort Hellevoetsluis iets hoger dan gemiddeld. 'Zachte' factoren als woonklimaat spelen ook een rol bij de beoordeling van het ondernemingsklimaat. Veel ondernemers kiezen immers een gemeente als vestigingslocatie omdat zij (of hun werknemers) binnen de gemeente prettig wonen. Bovendien wordt woonklimaat door de Hellevoetse ondernemers genoemd als factor die het lokale ondernemingsklimaat in sterke mate beïnvloedt.

Hellevoetsluis wordt ten aanzien van het woonklimaat bovengemiddeld beoordeeld. Het is voor de gemeente zaak om dit oordeel op dit niveau te houden. De *gemeente als woonomgeving* en de *kwaliteit van het aanbod van recreatieve voorzieningen en van publieke diensten* laten volgens de ondernemers weinig te wensen over.

De gemeente zou haar pijlen moeten richten op het verbeteren van de staat van de openbare ruimte. Door meer aandacht te schenken aan zaken als groenvoorzieningen, straten/wegen en straatverlichting zal de gemeente Hellevoetsluis het oordeel voor de gemeente als woonomgeving nog hoger kunnen krijgen.

Zoals al werd aangegeven in paragraaf 4.3.2 hangen *de staat van de openbare ruimte* en *veiligheid* nauw met elkaar samen. *Veiligheid* is een gevoel dat sterk wordt bepaald door de netheid van de omgeving en de goede werking van bijvoorbeeld straatverlichting.

Ruimtelijk beleid

Het ruimtelijk beleid van de gemeente Hellevoetsluis is voor de ondernemers van gemiddeld belang (binnen de beoordeling van het ondernemingsklimaat), maar de gemeente scoort hierop slecht. Vooral wat betreft de beschikbaarheid van geschikte bedrijfslocaties kan de gemeente wat betekenen voor de ondernemers. De ondernemers die gevestigd zijn op centrumlocaties zijn het minst te spreken over de beschikbaarheid hiervan. Dit is natuurlijk niet verrassend. In centrumgebieden is vaak weinig ruimte en weinig leegstand. Het zal dus moeilijk zijn voor de gemeente om de in het centrum gevestigde ondernemers tevreden te stellen op dit punt.

De gemeente heeft in haar economische beleidsnota 2000-2010 zichzelf een aantal doelen gesteld die ervoor moeten zorgen dat ondernemers niet met ruimtegebrek komen te zitten. Naast het revitaliseren van bedrijventerrein Kickersbloem I en de reorganisatie van Kickersbloem II, is de gemeente druk doende met plannen voor de aanleg van Kickersbloem III. In de nota is verder terug te vinden dat de gemeente, in verband met een binnenstedelijke herstructurering, Kickersbloem III aan wil bieden als alternatieve vestigingslocatie. De vraag die dan opkomt is uiteraard of binnenstedelijke ondernemers zouden willen uitwijken naar een locatie buiten het centrum.

Gemeentelijke dienstverlening

Hellevoetsluis krijgt wat betreft de gemeentelijke dienstverlening een oordeel dat gelijk is aan de benchmark terwijl de ondernemers er een gemiddeld belang aan toekennen. De gemeente doet er goed aan om de score op dit aspect minimaal vast te houden. De ondernemers zijn dus relatief tevreden over een onderwerp dat zij niet van het grootste belang achten. Ondanks het feit dat de gemeente geen prioriteit moet geven aan de dienstverlening kan zij wel trachten aandacht te schenken aan dit onderwerp.

Wij herhalen hier het advies dat ook al in paragraaf 4.3.5 uiteen werd gezet: *underpromise and overdeliver*. Zorg ervoor dat de verwachtingen van de ondernemers worden overtroffen door binnen de gestelde termijn zo goed mogelijk werk te leveren. Mocht de afwikkeling minder lang duren, bijvoorbeeld zes weken, terwijl de

gemeente twaalf weken had aangeven dan zal de ondernemer alleen maar positief verrast zijn. Hij zal positiever zijn dan wanneer de gemeente geen enkele tijdsindicatie had gemeld.

Een goed hulpmiddel hierbij kan een kwaliteitshandvest zijn. Zo'n handvest geeft aan op welk serviceniveau ondernemers kunnen rekenen en binnen welke tijd zij deze service kunnen verwachten. Wachten wordt er zeker niet minder lang, maar ondernemers weten dan wel waar ze aan toe zijn. Een goed geïnformeerde ondernemer is zeker tevredener dan een gebrekkig geïnformeerde ondernemer.

Daarnaast bevelen wij de gemeente aan om de voor- en nadelen van het inrichten van een fysiek bedrijvenloket te onderzoeken. Een loket met ruime openingstijden en een goede personele bezetting kan de tevredenheid op dit vlak verbeteren.

Communicatie

De communicatie door de gemeente is volgens de ondernemers minder belangrijk dan gemiddeld en ontvangt van hen een oordeel dat gelijk is aan de benchmark. Zoals te lezen is in paragraaf 6.2 hoeft de gemeente zich pas in laatste instantie te richten op dit aspect. Het heeft volgens de ondernemers namelijk weinig invloed op de tevredenheid over het ondernemingsklimaat.

Wanneer de gemeente toch aandacht wil schenken aan dit onderwerp moet ze zich beseffen dat communicatie geen op zichzelf staand aspect is. Wanneer men niet tevreden is over de communicatie, zal dit zijn weerslag hebben op de tevredenheid ten aanzien van andere terreinen. Wanneer ondernemers niet tevreden zijn over de gemeentelijke communicatie kan dit zijn weerslag hebben op het oordeel over de gemeentelijke organisatie en de gemeentelijke prioriteit voor ondernemersbelangen. We hebben gezien dat Hellevoetsluis wat betreft de gemeentelijke organisatie gemiddeld scoort, maar ten aanzien van de prioriteit voor ondernemersbelangen benedengemiddeld wordt beoordeeld.

De bedrijfscontactfunctionaris kan hierin veel betekenen. Hij of zij kan de lijnen naar de ondernemers kort houden en de organisatie transparanter maken. Wanneer de bedrijfscontactfunctionaris op de voorgrond treedt als hét aanspreekpunt en dé expert op het gebied van ondernemen, zullen ondernemers er in toenemende mate vertrouwen in krijgen dat de gemeente ondernemersbelangen als prioriteit ziet.

Toerismebeleid

Het gemeentelijke beleid ten aanzien van het toerisme is voor de Hellevoetse ondernemers van gemiddeld belang en ze beoordelen het bovengemiddeld. De gemeente zit volgens de ondernemers op de juiste weg. Hellevoetsluis hecht veel belang aan haar positie als toeristische trekpleister. In de nota 'Hellevoetsluis 2010 – Een complete stad' staat dat het (toeristische) beleid van de gemeente gericht is op

uitbreiding en versterking van de toeristische positie van Hellevoetsluis [...] door het verder ontwikkelen van natuur, landschap en cultuur en van voorzieningen gericht op vrije tijd, sport en 'wellness'. Hellevoetsluis wil zich bovenal profileren als (één van) de belangrijkste watersportcentra van Nederland. Het streven is om in 2013 nadrukkelijk op de 'waterkaart' te staan.²⁹ Hiermee voldoet de gemeente dus uitstekend aan de wensen van de ondernemers in Hellevoetsluis.

Startersbeleid

De ondernemers in Hellevoetsluis zijn bovengemiddeld tevreden over het startersbeleid van de gemeente, maar het aspect is in hun ogen slechts van gemiddeld belang voor de waardering van het ondernemingsklimaat. Dit aspect heeft dus zeker niet de allerhoogste prioriteit voor de gemeente Hellevoetsluis. Desondanks geven wij de volgende overweging mee over het startersbeleid.

Startende ondernemers verkrijgen hun informatie met name van de Kamer van Koophandel. Het gaat dan ook vooral om *fiscale* informatie en niet om gemeentelijke informatie, bijvoorbeeld over benodigde vergunningen of de BBZ-regeling. Het kan voor komen dat de startende ondernemer te laat wordt geconfronteerd met het feit dat hij bepaalde vergunningen nodig heeft. Ook zou hij niet bekend kunnen zijn met de mogelijkheid van ondersteuning vanuit de gemeente door middel van regelingen als de BBZ.

Het kan voor de gemeente dus raadzaam zijn om samen met de Kamer van Koophandel te gaan kijken naar hoe ze kunnen samenwerken. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van een 'starterspakket', waarin naast informatie van de Kamer van Koophandel ook gemeentelijke 'producten' onder de aandacht worden gebracht. Het is bovendien een goede mogelijkheid om de ondernemer een duidelijke ingang in de gemeentelijke organisatie te bieden.

Arbeidsmarktbeleid

Het arbeidsmarktbeleid van de gemeente heeft volgens de Hellevoetse bedrijfsvoerden een beneden gemiddelde impact op het gemeentelijke ondernemingsklimaat en wordt door hen gemiddeld beoordeeld. De gemeente zal dus geen prioriteit hoeven te geven aan dit beleid, maar het kan geen kwaad om er aandacht aan te schenken daar het op termijn voor problemen kan zorgen.

Momenteel heeft een op de tien ondernemers te kampen met gebrek aan gekwalificeerd personeel. Wanneer de economie verder gaat groeien, zal dit voor nog meer ondernemers gaan gelden. Mogelijk kan de gemeente – in samenwerking met het CWI – initiatieven ontwikkelen om vraag en aanbod beter op elkaar te laten aansluiten.

---

²⁹ Aldus *Visie op de watersport Hellevoetsluis. 'Van kwantiteit naar kwaliteit'*.